

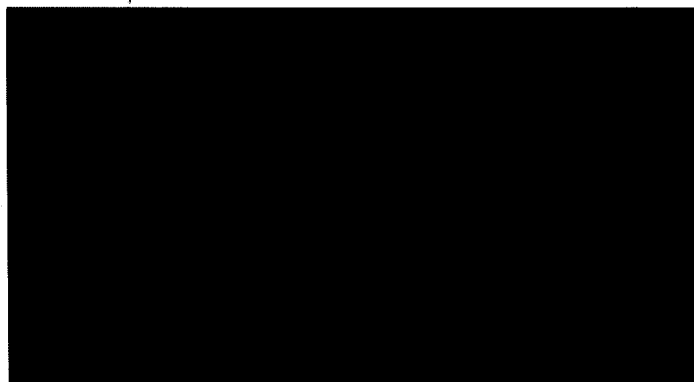
Ik begrijp dat mijn verzoek omvangrijk is. Wellicht kunnen we in goed onderling overleg een selectie maken van documenten die ik daadwerkelijk wens in te zien, en andere documenten die wel onder de reikwijdte van dit verzoek vallen maar die, wat mij betreft, niet verstrekt hoeven te worden. Om die reden stel ik voor dat u, als eerste stap, een index maakt van beschikbare documenten, zonder nog te beslissen over openbaarmaking van die documenten. Ik beseft dat u onder de Wob niet verplicht bent een nieuw document te creëren. Met deze handreiking hoop ik u echter onnodig werk te besparen. Mocht u hier niet toe bereid zijn, dan handhaaf ik mijn verzoek om verstrekking van alle gevraagde documenten.

Ik verzoek u de gevraagde informatie die digitaal bij u aanwezig is in digitale vorm te verstrekken. Van de informatie die alleen analoog ("hard copy") in uw archief aanwezig is, ontvang ik graag een kopie. Indien u voornemens bent om hiervoor kopieerkosten in rekening te brengen, verzoek ik u vooraf hierover contact met mij op te nemen.

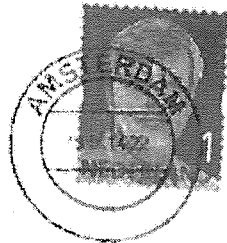
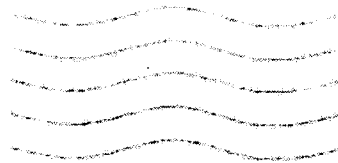
Ik verzoek u de ontvangst van dit verzoek schriftelijk of per email aan mij te bevestigen.

U wordt verzocht binnen 28 dagen op dit verzoek te beslissen. Geen of een onvoldoende antwoord op de vervaldatum zal worden opgevat als een afwijzing.

Met vriendelijke groet,

WJZ / WOB

Minister Kamp van Economische Zaken
Ministerie van Economische Zaken
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

POSTBUS 20401 DEN HAAG

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

**Directoraat-generaal
Energie, Telecom &
Mededinging**
Directie Energiemarkt

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres
Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Factuuradres
Postbus 16180
2500 BD Den Haag

Overheidsidentificatienr
00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)
www.rijksoverheid.nl/ez

Datum **11 DEC 2014**
Betreft Wob-besluit inzake Nord Stream

Geachte [REDACTED]

In uw brief van 19 september 2014, ontvangen 22 september 2014, hebt u met een beroep op de Wet openbaarheid van bestuur (hierna: Wob) informatie verzocht over de Nord Stream. Meer specifiek verzocht u om de volgende informatie:

- alle correspondentie (brieven, notities, rapporten, rapportages, gewisselde gespreksverslagen, notulen, Memoranda of Understanding en anderszins benoemde schriftelijke stukken) aangaande de bestuurlijke aangelegenheid Nord Stream die tussen 1 januari 1999 en heden zijn gewisseld tussen het ministerie van Economische Zaken en:
  - a. Gasunie;
  - b. het ministerie van Financiën;
  - c. de Nederlandse ambassade in Duitsland;
  - d. het Bundesministerium für Wirtschaft und Energie;
  - e. de Nederlandse ambassade in Rusland;
  - f. het ministerie van Economie en Ontwikkeling in Rusland;
  - g. Gazprom;
  - h. de Europese Commissie.
- alle ambtelijke notities en anderszins benoemde schriftelijke stukken, die zijn opgesteld ter voorbereiding van gesprekken van de Minister van Economische Zaken of ambtenaren met één van de partijen genoemd onder a tot en met h, aangaande (de aanleg van – en Nederlandse participatie in) Nord Stream.

1. Procedure

De ontvangst van uw verzoek is schriftelijk bevestigd bij brief van 2 oktober 2014 met kenmerk DGETM-EM/14161153. In de brief van 10 oktober 2014 is de beslistermijn verdaagd tot 17 november 2014.

Op 16 oktober 2014 heeft overleg met u plaatsgevonden, waarbij u heeft gevraagd de inventarislijst van de stukken, voorafgaand aan het besluit, te ontvangen. Per e-mail van 30 oktober 2014, is de inventarislijst van de stukken die betrekking hebben op het Wob-verzoek naar u gestuurd. U heeft per e-mail van 4 november 2014 aangegeven dat twee documenten met nummers 29 en 30 inzake het derde energiepakket, geen betrekking hebben op uw verzoek. Deze twee documenten zijn daarom niet door mij beoordeeld.

In de brief van 20 november 2014 is aan u medegedeeld dat de beslistermijn is opgeschort tot 28 november 2014 vanwege het vragen van zienswijzen. Voorts heeft er op diverse momenten tussen u en mijn ambtenaren telefonisch contact plaatsgevonden over de behandeling en de voortgang van uw Wob-verzoek.

Ons kenmerk
DGETM-EM / 14202155

Uw kenmerk
-

Bijlage(n)
2 + diversen

2. Wettelijk kader

Uw verzoek valt onder de reikwijdte van de Wob. Voor de relevante Wob-artikelen verwijs ik u naar bijlage 1.

3. Inventarisatie documenten

De documenten die vallen onder uw Wob-verzoek en die berusten bij het ministerie van Economische Zaken (hierna: EZ) zijn geïnventariseerd. Aangezien u vrijwel identieke Wob-verzoeken heeft ingediend bij het ministerie van Financiën, het ministerie van Buitenlandse Zaken en het ministerie van EZ, is afgesproken dat de documenten die bij deze ministeries zijn aangetroffen, slechts door één ministerie op de inventarislijst geplaatst worden.

In de bijgevoegde inventarislijst (bijlage 2) zijn de documenten opgenomen die bij het ministerie van EZ berusten en een aantal documenten die bij andere ministeries berusten en waarvan afgesproken is dat het ministerie van EZ daarover beslist. Voorts zijn de bij EZ aangetroffen 'codeberichten' geplaatst op de lijst van het ministerie van Buitenlandse Zaken. De beoordeling van alle documenten heeft in gezamenlijk overleg plaatsgevonden.

U hebt onder andere gevraagd om informatie over de bestuurlijke aangelegenheid Nord Stream die tussen 1 januari 1999 en heden is gewisseld tussen het ministerie van Economische Zaken en het ministerie van Economie en Ontwikkeling in Rusland. Ik heb geen documenten gevonden met betrekking tot communicatie tussen het ministerie van EZ en het ministerie van Economie en Ontwikkeling in Rusland over het onderwerp Nord Stream. Er zijn echter wel documenten gevonden die betrekking hebben op communicatie tussen het ministerie van EZ en ministerie van Energie in Rusland. De betreffende documenten zijn daarom door mij beoordeeld.

In het document met nummer 2 staat bij nader inzien slechts informatie die niet valt onder uw Wob-verzoek. Dit document laat ik dan ook in mijn besluit op uw Wob-verzoek buiten beschouwing. Voor uw overzicht heb ik dit document desalniettemin in de inventarislijst laten staan.

In de documenten met nummer 1, 4 tot en met 7, 9, 12, 20, 24, 25, 28, 31 tot en met 33 en 35 tot en met 43 staat eveneens informatie die niet valt onder uw Wob-verzoek. Daarom heb ik deze gegevens uit de documenten verwijderd.

Voorts geldt dat een deel van het document met nummer 21 en 23, te weten de "Memorandum of Understanding" tussen het Minister van Economische Zaken en het Ministerie van Industrie en Energie van Rusland met betrekking tot gasinfrastructuur en handel, reeds openbaar is. Daarmee valt dit document niet onder de reikwijdte van de Wob.

In dit besluit wordt verwezen naar de corresponderende nummers uit deze inventarislijst, zodat per document duidelijk is wat is besloten. Ook staat in deze lijst opgenomen wanneer het document informatie bevat dat niet valt onder uw Wob-verzoek of wanneer de informatie reeds openbaar is.

4. Zienswijzen

U bent per brief van 20 november 2014 geïnformeerd dat er derde belanghebbenden zijn bij de openbaarmaking van de documenten met nummers 14 tot en met 16, 19, 23, 26, 27, 34 en 44 en dat deze in de gelegenheid zijn gesteld hierover hun zienswijzen te geven. De zienswijzen van de derde belanghebbenden heb ik in mijn belangenafweging meegenomen. Zie hiervoor de paragraaf 'Motivering' van dit besluit.

5. Besluit

U heeft aangegeven dat twee documenten met nummer 29 en 30 buiten het Wob-verzoek vallen. Voor de informatie die resteert heb ik besloten deels aan uw verzoek tegemoet te komen door de informatie waarom u verzocht:

- opgenomen in de documenten 1, 3 tot en met 10, 12 tot en met 28 en 31 t/m 44 gedeeltelijk openbaar te maken;
- opgenomen in document 13 in het geheel niet openbaar te maken.

De motivering van dit besluit is in onderstaande paragraaf 'Motivering' opgenomen.

6. Motivering

Algemeen

Het uitgangspunt van de Wob is dat er, in belang van een goede en democratische bestuursvoering, voor een ieder een recht op openbaarmaking van informatie bestaat. Bij de afweging omtrent het openbaar maken van informatie mag de persoon of het oogmerk van de verzoeker geen enkele rol spelen. Informatie die op basis van de Wob openbaar wordt gemaakt, is openbaar voor iedereen.

Artikel 3, vijfde lid, van de Wob bepaalt dat een verzoek om informatie wordt ingewilligd met inachtneming van het bepaalde in de artikelen 10 en 11 van de Wob. Een bestuursorgaan zal het verstrekken van de gevraagde informatie achterwege kunnen dan wel moeten laten wanneer zich één of meer van de in artikelen 10 en 11 van de Wob genoemde uitzonderingsgronden en beperkingen voordoen.

Voor een aantal documenten geldt dat meerdere uitzonderingsgronden van toepassing zijn en dat voor deze documenten het specifiek belang, opgenomen in de uitzonderingsgrond, zwaarder weegt dan het publieke belang van openbaarmaking. Dit zal hieronder per uitzonderingsgrond voor de betreffende documenten nader gemotiveerd worden.

Bedrijfs- en fabricagegegevens (artikel 10.1.c)

Artikel 10, eerste lid, aanhef en onder c, van de Wob bepaalt dat het verstrekken van informatie achterwege blijft voor zover dit bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn medegedeeld.

Onder bedrijfsgegevens moet blijkens bestendige jurisprudentie worden verstaan: al die gegevens waaruit wetenswaardigheden kunnen worden afgelezen of afgeleid met betrekking tot de technische bedrijfsvoering of het productieproces dan wel met betrekking tot de afzet van producten of de kring van afnemers of leveranciers.

In bepaalde passages uit de documenten 3, 4, 8 en 44 staan dergelijke bedrijfsgegevens. Het gaat onder andere om volume-eenheden, prijzen en financiering van projecten. Deze informatie is vertrouwelijk aan mij verstrekt. Ik besluit daarom deze informatie niet openbaar te maken.

Betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties (artikel 10.2.a)

Op grond van artikel 10, eerste lid, aanhef en onder a, van de Wob blijft verstrekking van documenten achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties.

Bij bepaalde passages uit documenten met nummer 1, 4, 8, 11, 13 tot en met 20, 25, 31 tot en met 33 en 36 tot en met 43 is het belang van de betrekkingen van Nederland met Rusland, Duitsland en de Europese Unie, in het geding. Deze documenten betreffen onder andere verslagen van bijeenkomsten waarbij deze landen en/of de Europese Commissie betrokken waren, achtergrondinformatie over of correspondentie met deze landen en de EU. Het belang van de betrekkingen met deze landen zou kunnen worden geschaad indien deze informatie openbaar zou worden gemaakt.

Ik verwacht dat indien ik die informatie wel openbaar zou maken, dit gevolgen kan hebben voor de internationale contacten, in die zin dat het onderhouden van diplomatieke betrekkingen of het voeren van bilateraal overleg mogelijk moeizamer verloopt. Voorts wens ik te voorkomen dat Rusland en Duitsland terughoudend zullen optreden als het gaat om het verstrekken van gevoelige informatie.

Ik ben van oordeel dat het belang van de internationale betrekkingen zwaarder weegt dan het belang van openbaarheid. Deze informatie zal ik dan ook niet openbaar maken.

De eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer (artikel 10.2.e)

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder e, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang dat de persoonlijke levenssfeer van de bij de openbaarmaking betrokken personen wordt geëerbiedigd.

Het gaat hier over gegevens van persoonlijke aard van ambtenaren of door burgers aan de overheid verstrekt in het vertrouwen dat deze alleen door de overheid worden gebruikt voor het doel dat bij het verschaffen daarvan wordt beoogd.

Voor zover het de namen van ambtenaren betreft is hierbij het volgende van belang. Weliswaar kan, waar het gaat om beroepshalve functioneren van ambtenaren, slechts in beperkte mate een beroep worden gedaan op het belang van eerbiediging van hun persoonlijke levenssfeer. Dit ligt anders indien het betreft het openbaar maken van namen van ambtenaren. Namens zijn immers persoonsgegevens en het belang van eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer kan zich tegen het openbaar maken daarvan verzetten. Daarbij is van belang dat het hier niet gaat om het opgeven van een naam aan een individuele burger die

met een ambtenaar in contact treedt, maar om openbaarmaking van de naam in de zin van de Wob.

In de documenten 1, 3, 4, 7 tot en met 14, 16, 17, 20, 23, 25, 33 tot en met 36, 38 tot en met 41 en 43 staan persoonsgegevens en/ of informatie die raakt aan de persoonlijke levenssfeer van personen. Ik ben van oordeel dat ten aanzien van deze gegevens het belang dat de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen wordt geëerbiedigd, zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik deze gegevens uit de documenten verwijderd.

Het voorkomen van onevenredige benadeling of bevoordeling (artikel 10.2.g)

Op grond van artikel 10, tweede lid, aanhef en onder g, van de Wob blijft verstrekking van informatie achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen het belang van het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.

Openbaarmaking van bepaalde passages uit de documenten 1, 3, 4, 7, 8, 11, 13 tot en met 20, 23 tot en met 25, 31, 32, 35, 41, 42 en 44 zou naar mijn oordeel leiden tot onevenredige benadeling van de bedrijven waar deze informatie betrekking op heeft, dan wel concurrenten of afnemers onevenredig kunnen bevoordelen. Deze benadeling bestaat er uit dat openbaarmaking kan leiden tot een afbreuk van de (concurrentie)positie van de betreffende bedrijven of dat een onevenwichtig of onjuist beeld wordt geschetst over de betrokken bedrijven.

Ik ben dan ook van oordeel dat het belang bij het voorkomen van onevenredig nadeel dan wel onevenredig voordeel zwaarder moet wegen dan het belang van openbaarheid. Daarom heb ik deze gegevens uit de documenten verwijderd.

Persoonlijke beleidsopvattingen in een stuk voor intern beraad (artikel 11.1)

Artikel 11, eerste lid, van de Wob bepaalt dat in het geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, geen informatie wordt verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.

Uit de wetsgeschiedenis van dit artikel blijkt dat onder het begrip 'documenten opgesteld ten behoeve van intern beraad' onder meer moet worden begrepen: nota's van ambtenaren en hun politieke leidinggevenden, correspondentie tussen de onderdelen van een ministerie en tussen ministeries onderling, concepten van stukken, agenda's, notulen, samenvattingen en conclusies van interne bespreking en rapporten van ambtelijke adviescommissies. Ten aanzien van deze stukken moet van de bedoeling om ze als stukken voor intern beraad beschouwd te zien, uitdrukkelijk blijken of men moet deze bedoeling redelijkerwijs kunnen vermoeden. Deze beperking op de informatieverplichting is in de Wob opgenomen omdat een ongehinderde bijdrage van ambtenaren en van hen die van buiten bij het intern beraad zijn betrokken bij de beleidsvorming en -voorbereiding gewaarborgd moet zijn. Zij moeten in alle openhartigheid onderling en met bewindspersonen kunnen communiceren. Staatsrechtelijk zijn slechts de standpunten die het bestuursorgaan voor zijn rekening wil nemen relevant.

Uit vaste jurisprudentie blijkt dat onder 'persoonlijke beleidsopvattingen' moet worden verstaan meningen, opinies, commentaren, voorstellen, adviezen en conclusies met de daartoe aangevoerde argumenten.

De documenten 1, 4 tot en met 11, 17, 18, 20, 23 tot en met 28, 31 tot en met 33 en 35 tot en met 43 zijn opgesteld ten behoeve van intern beraad en bevatten persoonlijke beleidsopvattingen, ofwel zijn de feiten en deze persoonlijke beleidsopvattingen dusdanig met elkaar verweven dat zij niet los van elkaar kunnen worden gezien.

Het betreft onder andere spreekpunten en input voor te voeren gesprekken door bewindspersonen die zijn opgesteld door ambtenaren voor hun bewindspersoon. Dit zijn persoonlijke suggesties en adviezen van ambtenaren aan hun bewindspersoon waarvan niet vaststaat dat ze zullen worden overgenomen en gebruikt. Ook betreft het onder andere nota's of verslagen opgesteld door ambtenaren aan hun leidinggevende of bewindspersoon waarin zij blijf geven van een persoonlijke waardering van de feiten en omstandigheden en daarover adviseren.

Ik acht het niet in het belang van een goede en democratische bestuursvoering indien de standpunten van ambtenaren zelfstandig worden betrokken in de publieke discussie. Ik zie dan ook geen aanleiding om met toepassing van artikel 11, tweede lid, van de Wob in niet tot personen herleidbare vorm informatie te verstrekken over deze persoonlijke beleidsopvattingen.

Gelet op het voorgaande, worden de persoonlijke beleidsopvattingen uit documenten met nummers 1, 4 tot en met 11, 17, 18, 20, 23 tot en met 28, 31 tot en met 33 en 35 tot en met 43 op grond van artikel 11, eerste lid, van de Wob, niet verstrekt.

7. Wijze van openbaarmaking

De documenten die (gedeeltelijk) openbaar worden gemaakt, zullen u per e-mail worden toegezonden op de dag na verzending van dit besluit. Tevens zullen de documenten gepubliceerd worden op: <http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/wob-verzoeken>.

Een afschrift van dit besluit zend ik aan belanghebbenden.

Hoogachtend,

De Minister van Economische Zaken,
namens deze:

secretaris-generaal

Tegen dit besluit kan degene wiens belang er rechtstreeks bij is betrokken binnen 6 weken na de dag van verzending ervan een gemotiveerd bezwaarschrift indienen bij de Minister van Economische Zaken, directie Wetgeving en Juridische Zaken, Postbus 20401, 2500 EK 's-Gravenhage. Dit besluit is verzonden op de in de aanhef vermelde datum.

Bijlage 1 – Relevante artikelen uit de Wob

Artikel 10

1. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft achterwege voor zover dit:
  - a. de eenheid van de Kroon in gevaar zou kunnen brengen;
  - b. de veiligheid van de Staat zou kunnen schaden;
  - c. bedrijfs- en fabricagegegevens betreft, die door natuurlijke personen of rechtspersonen vertrouwelijk aan de overheid zijn meegedeeld;
  - d. persoonsgegevens betreft als bedoeld in paragraaf 2 van hoofdstuk 2 van de Wet bescherming persoonsgegevens, tenzij de verstrekking kennelijk geen inbreuk op de persoonlijke levenssfeer maakt.
2. Het verstrekken van informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de betrekkingen van Nederland met andere staten en met internationale organisaties;
  - b. de economische of financiële belangen van de Staat, de andere publiekrechtelijke lichamen of de in artikel 1a, onder c en d, bedoelde bestuursorganen;
  - c. de opsporing en vervolging van strafbare feiten;
  - d. inspectie, controle en toezicht door bestuursorganen;
  - e. de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer;
  - f. het belang, dat de geadresseerde erbij heeft als eerste kennis te kunnen nemen van de informatie;
  - g. het voorkomen van onevenredige bevoordeling of benadeling van bij de aangelegenheid betrokken natuurlijke personen of rechtspersonen dan wel van derden.
3. Het tweede lid, aanhef en onder e, is niet van toepassing voor zover de betrokken persoon heeft ingestemd met openbaarmaking.
4. Het eerste lid, aanhef en onder c en d, het tweede lid, aanhef en onder e, en het zevende lid, aanhef en onder a, zijn niet van toepassing voor zover het milieu-informatie betreft die betrekking heeft op emissies in het milieu. Voorts blijft in afwijking van het eerste lid, aanhef en onder c, het verstrekken van milieu-informatie uitsluitend achterwege voor zover het belang van openbaarmaking niet opweegt tegen het daar genoemde belang.
5. Het tweede lid, aanhef en onder b, is van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie voor zover deze handelingen betreft met een vertrouwelijk karakter.
6. Het tweede lid, aanhef en onder g, is niet van toepassing op het verstrekken van milieu-informatie.
7. Het verstrekken van milieu-informatie ingevolge deze wet blijft eveneens achterwege voor zover het belang daarvan niet opweegt tegen de volgende belangen:
  - a. de bescherming van het milieu waarop deze informatie betrekking heeft;
  - b. de beveiliging van bedrijven en het voorkomen van sabotage.
8. Voor zover het vierde lid, eerste volzin, niet van toepassing is, wordt bij het toepassen van het eerste, tweede en zevende lid op milieu-informatie in aanmerking genomen of deze informatie betrekking heeft op emissies in het milieu.

Artikel 11

1. In geval van een verzoek om informatie uit documenten, opgesteld ten behoeve van intern beraad, wordt geen informatie verstrekt over daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen.
2. Over persoonlijke beleidsopvattingen kan met het oog op een goede en democratische bestuursvoering informatie worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Indien degene die deze opvattingen heeft geuit of zich erachter heeft gesteld, daarmee heeft ingestemd, kan de informatie in tot personen herleidbare vorm worden verstrekt.
3. Met betrekking tot adviezen van een ambtelijke of gemengd samengestelde adviescommissie kan het verstrekken van informatie over de daarin opgenomen persoonlijke beleidsopvattingen plaatsvinden, indien het voornemen daartoe door het bestuursorgaan dat het rechtstreeks aangaat aan de leden van de adviescommissie voor de aanvang van hun werkzaamheden kenbaar is gemaakt.
4. In afwijking van het eerste lid wordt bij milieu-informatie het belang van de bescherming van de persoonlijke beleidsopvattingen afgewogen tegen het belang van openbaarmaking. Informatie over persoonlijke beleidsopvattingen kan worden verstrekt in niet tot personen herleidbare vorm. Het tweede lid, tweede volzin, is van overeenkomstige toepassing.

Bijlage 2: inventarislijst

Nr.	Document	Beoordeling	Wob	Afzender	Ontvanger
1	Verslag bespreking gastransportleiding Petersburg/Bacton op 25 juli 2001	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
2	Verzoek om ontmoeting tussen S.EZ en CEO GAZPROM	N.v.t.	Informatie ziet in het geheel niet op het wob-verzoek	EZ	GAZPROM
3	Lijst van projecten van gemeenschappelijk belang	Deels openbaar	10.1c, 10.2e, 10.2g	EZ	Europese Commissie
4	Voorbereiding S.EZ naar Rusland van 23-29 september 2001 ihkv handelsmissie	Deels openbaar	Wat betreft - Voorbereiding gesprek met Russische minister van Energie: 10.1c, 10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - Overig: ziet niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
5	Voorbereiding bezoek van M.EZ aan Rusland van 11-12 februari 2002	Deels openbaar	Wat betreft - Voorbereiding gesprek M.EZ met Russische Minister van Economische Ontwikkeling en handel: 10.2.e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - Overig: ziet niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
6	Voorbereiding gesprek DG BEB met hoofd presidentiële administratie Rusland	Deels openbaar	10.2.e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
7	Voorbereiding gesprek met CEO GAZPROM op 26 november 2002	Deels openbaar	10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
8	Voorbereiding diverse gesprekken over NEGP met andere Nederlandse ministers, ambassadeur, GAZPROM	Deels openbaar	10.1c, 10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1	EZ	EZ

9	Vorbereiding bezoek van President Rusland aan Nederland van 1-2 november 2005	Deels openbaar	10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
10	Vorbereiding gesprek tussen M.EZ en GasUnie op 17 februari 2006	Deels openbaar	10.2e, 11.1	EZ	EZ
11	Vorbereiding gesprek M.EZ met GAZPROM	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1	EZ	EZ
12	Vorbereiding gesprek M.EZ met DG ET op 18 april 2006	Deels openbaar	10.2e, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
13	Stand van zaken Nord Stream	Niet openbaar	10.2a, 10.2e, 10.2g	EZ	Ministerraad
14	Resultaten van ontmoeting tussen M.EZ en Deputy Chairman van GAZPROM 12 april 2006	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 10.2g	GAZPROM	EZ
15	Brief over MoU tussen Ministerie van EZ en Russische Ministerie van Industrie en Energie mbt gasinfrastructuur en handel	Deels openbaar	10.2a, 10.2g	EZ	GAZPROM
16	Brief over draft MoU NEGP	Deels openbaar	10.2a, , 10.2e, 10.2g	EZ	GAZPROM
17	Nota over MoU tussen Ministerie van EZ en Russische Ministerie van Industrie en Energie mbt gasinfrastructuur en handel	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1	Directie Energiemarkt	EZ
18	Brief over MoU tussen Ministerie van EZ en Russische Ministerie van Industrie en Energie mbt gasinfrastructuur en handel	Deels openbaar	10.2a, 10.2g, 11.1	EZ	Ambassade Moskou

19	Brief over MoU tussen Ministerie van EZ en Russische Ministerie van Industrie en Energie mbt gasinfrastructuur en handel	Deels openbaar	10.2a, 10,2e 10.2g	EZ	GAZPROM
20	Vorbereiding bezoek M.EZ aan Rusland van 3-5 oktober 2006	Deels openbaar	<p>Wat betreft</p> <ul style="list-style-type: none"> - blz. 2-15: ziet niet op het wob-verzoek - Mission statement: ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 18-19: ziet niet op het wob-verzoek - Programma 3 oktober: 10.2e, 11.1 - blz. 23-40: ziet deels niet op het wob-verzoek - Programma 4 oktober. Gesprek Plv. Minister van Industrie en Energie: 10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 46-59: ziet niet op het wob-verzoek - Programma 4 oktober. Gesprek Minister of Economic Development and Trade: 10.2a, 10.2e, 10.2g; 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 75-99: ziet niet op het wob-verzoek - Programma 5 oktober Gesprek CEO GAZPROM: 10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 104-124: ziet niet op het wob-verzoek - Achtergrondossier Rusland en Energie: 10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz 127-140: ziet niet op het wob-verzoek 	EZ	EZ
21	Nota over MoU tussen Ministerie van EZ en Russische Ministerie van Industrie en Energie mbt gasinfrastructuur en handel	Deels openbaar	<p>Wat betreft</p> <p>Nota: 10.2.e, 11,1</p> <p>MoU: informatie is al openbaar</p>	EZ	EZ

22	Brief over MoU tussen Ministerie van EZ en Russische Ministerie van Industrie en Energie mbt gasinfrastructuur en handel	Deels openbaar	10.2.e; 11,1	EZ	Ambassade Moskou
23	MoU tussen Ministerie van EZ en Russische Ministerie van Industrie en Energie mbt gasinfrastructuur en handel	Deels openbaar	10.2e, 10.2g, 11.1, informatie al deels openbaar	EZ	Russisch Ministerie van Industrie en Energie
24	Vorbereiding bezoek M.EZ aan World Gas Conference op 5 juni 2006	Deels openbaar	10.2.a, 10.2.e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
25	Vorbereiding bezoek M.EZ aan Rusland van 5-7 juni 2007 ihkv Gemengde Economische Commissie	Deels openbaar	<p>Wat betreft</p> <ul style="list-style-type: none"> - blz. 2-11: ziet niet op het Wob verzoek - Mission statement: 10.2g, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 13: ziet niet op het wob-verzoek- <p>Algemene spreekpunten bezoek M.EZ aan Rusland:</p> <ul style="list-style-type: none"> 11.1 - blz. 16-45: ziet niet op het wob-verzoek - Gesprek met Minister van Industrie en Energie van de Russische Federatie & Achtergrondinformatie: 10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz 55-70: ziet niet op het wob-verzoek - Gesprek met CEO GAZPROM & achtergrondinformatie: 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz 76-171: ziet niet op het wob-verzoek 	EZ	EZ
26	Stand van zaken Nord Stream	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	GasUnie	EZ
27	Stand van Zaken Nord Stream	Deels openbaar	10.2.e, 11.1	EZ	GasUnie

28	Vorbereiding bezoek M.EZ aan Rusland van 5-10 november 2007	Deels openbaar	10.2.e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
29	Derde liberaliseringspakket interne energiemarkt EU	Niet opgevraagd door verzoeker	N.v.t.	EZ	EZ
30	Voortgang derde pakket Energie Richtlijnen	Niet opgevraagd door verzoeker	N.v.t.	EZ	EZ
31	Vorbereiding bezoek M.EZ aan International Energy Business Forum en International Energy Forum van 20-22 april 2008	Deels openbaar	Wat betreft - blz 2-108: ziet niets op het wob-verzoek - Gesprek met Russische Minister van Industrie en Energie: 10.2a, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - 116-170: ziet niets op het wob-verzoek	EZ	EZ
32	Vorbereiding gesprek met Premier Rusland op 29 april 2008	Deels openbaar	10.2a, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ

33	Vorbereiding bezoek M.EZ aan Rusland van 4-5 december 2008 ihkv de Gemengde Economische Commissie:	Deels openbaar	<p>Wat betreft</p> <ul style="list-style-type: none"> - blz. 2-39: ziet niet op het wob-verzoek - Vorbereiding gesprek met CEO Gazprom: 10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 51-97: ziet niet op het wob-verzoek - Briefing M. EZ: 10.2a, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - Vorbereiding gesprek met minister van Energie: 10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - Vorbereiding gesprek met Eerste Vice-Premier van Rusland: 10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 121-126: Ziet niet op het wob-verzoek - Achtergrondossier Rusland Energie: 10.2a, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek 	EZ	EZ
34	Correspondentie over opname Nord Stream in Economic Recovery Plan van de Europese Commissie	Deels openbaar	10.2e	GasUnie	EZ
35	Geannoteerde agenda voor overleg met GasUnie op 15 januari 2009	Deels openbaar	10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
36	Vorbereiding gesprek tussen M.EZ en Eerste Vice-Premier van Rusland op 15 april 2009	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ

37	Voorbereiding bezoek Van M.EZ aan St. Petersburg Economic Forum van 4-6 juni 2009	Deels openbaar	<p>Wat betreft</p> <ul style="list-style-type: none"> - blz. 1: Ziet niet op het wob-verzoek - blz. 3-480: Ziet niet op het wob-verzoek - Achtergrondossier Energie Rusland: 10.2a, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 488-495: Ziet niet op het wob-verzoek - Verslag van het gesprek M.EZ. En Russische Eerste Vice-Premier 15 april 2009 in Den Haag: 10.2a, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 499-503: Ziet niet op het wob-verzoek - Codeverslag Gemengde Economische Commissie, 4-5 december 2008: 10.2a, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek 	EZ	EZ
38	Voorbereiding gesprek tussen M.EZ en CdP Berlijn op 8 juli 2009	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
39	Voorbereiding gesprek tussen M.EZ en Eerste Vice-Premier van Rusland op 9 december 2009	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
40	Voorbereiding gesprek tussen M.EZ en Duitse Minister of Economics and Technology	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
41	Voorbereiding bezoek M.EZ aan Rusland op 9 april 2010 ihkv Startceremonie Nord Stream Pijpleiding	Deels openbaar	10.2a, 10.2e, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
42	Regulier overleg met GasUnie op 27 september 2012	Deels openbaar	10.2a, 10.2g, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek	EZ	EZ

43	Vorbereiding bezoek van M.EZ aan Rusland op 18 februari 2009:	Deels openbaar	Wat betreft - blz. 2-99: ziet niet op het wob-verzoek - Verslag bezoek M.EZ aan Moskou van 3-5 oktober 2006: 10.2a, 10.2e, 11.1, ziet deels niet op het wob-verzoek - blz. 114-121: ziet niet op het wob-verzoek	EZ	EZ
44	Briefing of Gasunie towards Min ELI about extension Nord Stream 3 en 4	Deels openbaar	10.1c, 10.2g	Gasunie	EZ

Legenda	
CdP	Chef de Poste
DG BEB	Directeur-Generaal Buitenlandse Economische Betrekkingen
DG ET	Directeur-Generaal Energie en Telecom
ELI	Economische Zaken, Landbouw en Innovatie
M. EZ	Minister van Economische Zaken
MP	Minister-President
S. EZ	Staatsecretaris van Economische Zaken

Memo

Ministerie van Economische Zaken

Van

Toestelnummer

Memonummer

Datum

Bijlage(n)

ME/EP/BB/0103955 |

26-7-2001

Aan

Informatiekopie aan

Directeur Energieproductie

Onderwerp

Verslag bespreking gastransportleiding Petersburg-Bacton 25 juli 2001 Brussel bij DG TREN/Trans Europese Netwerken

Bijlage 1: meest recente TEN-lijst onderdeel: increasing transmission capacity and diversification of supply sources and routes for natural gas.

Bijlage 2: aan gesprekspartners uitgereikte projectbeschrijving.

Aanwezig:

- [redacted] gaven korte introductie van dit project, waarmee een aanzienlijke verbetering van de Europese voorzieningszekerheid tot stand gebracht kan worden door de aansluiting van de Russische gasvelden op het swingveld Groningen en van daaruit door te trekken naar het UK-gasnet. Vanuit Nederland heeft de Gasunie grote belangstelling om deze verbinding te gestalten. Deze optie is ook besproken in de [redacted] p. Doel van informele gesprek was om uit te vinden hoe een dergelijke verbinding op de TEN-lijst van verbindingen van gemeenschappelijk belang kan komen. (NB, alleen projecten die in een goedgekeurde verbinding passen, komen voor TEN-ondersteuning in aanmerking!)
- [redacted] legde uit dat [redacted] hoofd van de afdeling is die de begeleiding van de feitelijke projecten verricht. Niet alleen voor gas en electriciteit, maar ook voor een niet onbelangrijk deel de transportcorridors in de sector vervoer. Ook levert [redacted] inbreng bij de totstandkoming van de lijst van gemeenschappelijke verbindingen.
- [redacted] gaf aan dat een deel van deze verbinding al op deze lijst voorkomt nl. de North European Gas Pipeline, die hoewel niet nader beschreven, de verbinding Duitsland/ Rusland betreft. Voorts staan er onder dezelfde hoofdverbinding h03: Noorwegen-Denemarken-Zweden-Finland-Rusland-Baltische Staten al een aantal alternatieve routes beschreven, waaronder de Nordic Gas Grid (zie bijlage).
- Het Nederlandse voorstel zou volgens [redacted] een uitbreiding van deze verbinding betekenen en moet dus niet als een geheel nieuwe verbinding gezien worden. Een dergelijk voorstel van Nederland is goed mogelijk, maar voor de haalbaarheid zou de ondersteuning van de andere betrokken Lidstaten (UK, Duitsland en Finland) en een verklaring van instemming van de betrokken niet EU-

Lidstaat Rusland nodig zijn. Liefst in de vorm van een Memorandum of Understanding, maar instemming van deze EU-lidstaten via het TEN Energy Guidelines Committee is misschien ook wel toereikend.

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- **Actiepunt EZ:** bij afwezigheid van [REDACTED] (terug op 21 augustus) en gezien de krappe termijn van 3 september zal voormalig TEN Committeelid [REDACTED] alvast peilen bij de TEN Guideline Committee van de betrokken landen of zij kunnen instemmen met een Nederlands voorstel om de verbinding H03 uit te breiden van Bunde (Duitsland) naar Oude Statenzijl (Nederland) via Balgzand naar Bacton. Contactpersoon voor Duitsland: [REDACTED] voor UK: [REDACTED] voor Finland: [REDACTED]
- **Actiepunt Gasunie:** prepareren uitgewerkt projectvoorstel met technische gegevens en afstanden, eventuele partners. Ruwe kosten, benadrukken dat project zonder EU-ondersteuning financieel moeilijk haalbaar is! Voorts vraag aan Gasunie of instemmingsverklaring van Gazprom en/of Russische regering mogelijk is. Ook [REDACTED] werd met name genoemd door [REDACTED] als belangrijke partij voor ondersteuning.

Increasing transmission capacity (gas delivery pipelines) necessary to meet demand and diversification of supply sources and routes for natural gas

h03 NORWAY - DENMARK - SWEDEN - FINLAND - RUSSIA - BALTIC STATES: Creation and development of connections between the networks of these countries with a view to setting up an integrated gas network.

The "NORDIC GAS GRID" project.

Integrated gas and electricity study in the Baltic Sea Region.
TEN line : 1999 decision for co-financing of studies.

Overall feasibility study.
TEN line: 1997 decision for co-financing of studies.

The **Baltic** natural gas interconnector project :
Germany – Denmark - Sweden.

Feasibility studies.
TEN line : 1999 decision for co-financing of studies.

The **Mid-Nordic** gas pipeline.

Feasibility studies.

The **Nybro - Dragor** pipeline, including connecting pipeline to the Stenlille storage.

Feasibility studies.
TEN line : 1998 decision for co-financing of studies.

The **North European Gas Pipeline**.

Feasibility studies.

Northern European natural gas pipeline for natural gas

During the Energy Partnership discussions between energy expert groups from Moscow and Brussels attention and priority was given to the Northern European natural gas pipeline for natural gas. The main arguments to establish such a new pipeline route are based on the need for additional export volumes of natural gas from Russia to Europe and, furthermore, the desire to establish a new supply route straight from Russia to the continental European end-users.

The new supply line should start near the city of St. Petersburg. The pipeline will be linked there on Russian territory to the Russian Unified fuel system. The first section to Europe should be an off-shore straight pipeline to the German shore and it will then continue on-shore to the German cities of Bremen, Oldeburg and Bunde. It will enter The Netherlands on the level of the major Groningen gas field. From here on, the transmission of natural gas will deliver export capacity from Balgzand to the UK on the level of the city of Bacton where it will enter the British natural gas market at its major centre. The first estimates are based on a Russian export volume of 20 Bcm/year and a UK gateway to the Netherlands of around a 10 Bcm/year. Feasibility studies on routing and capacity will be needed for all parties involved to optimise the setting.

The hook-up of the pipeline route with the major Groningen field is an essential aspect. In particular, this interlinkage between a new pipeline route and huge natural gas storages will increase the European security of supply tremendously, as requested in the European Green Paper on energy security.

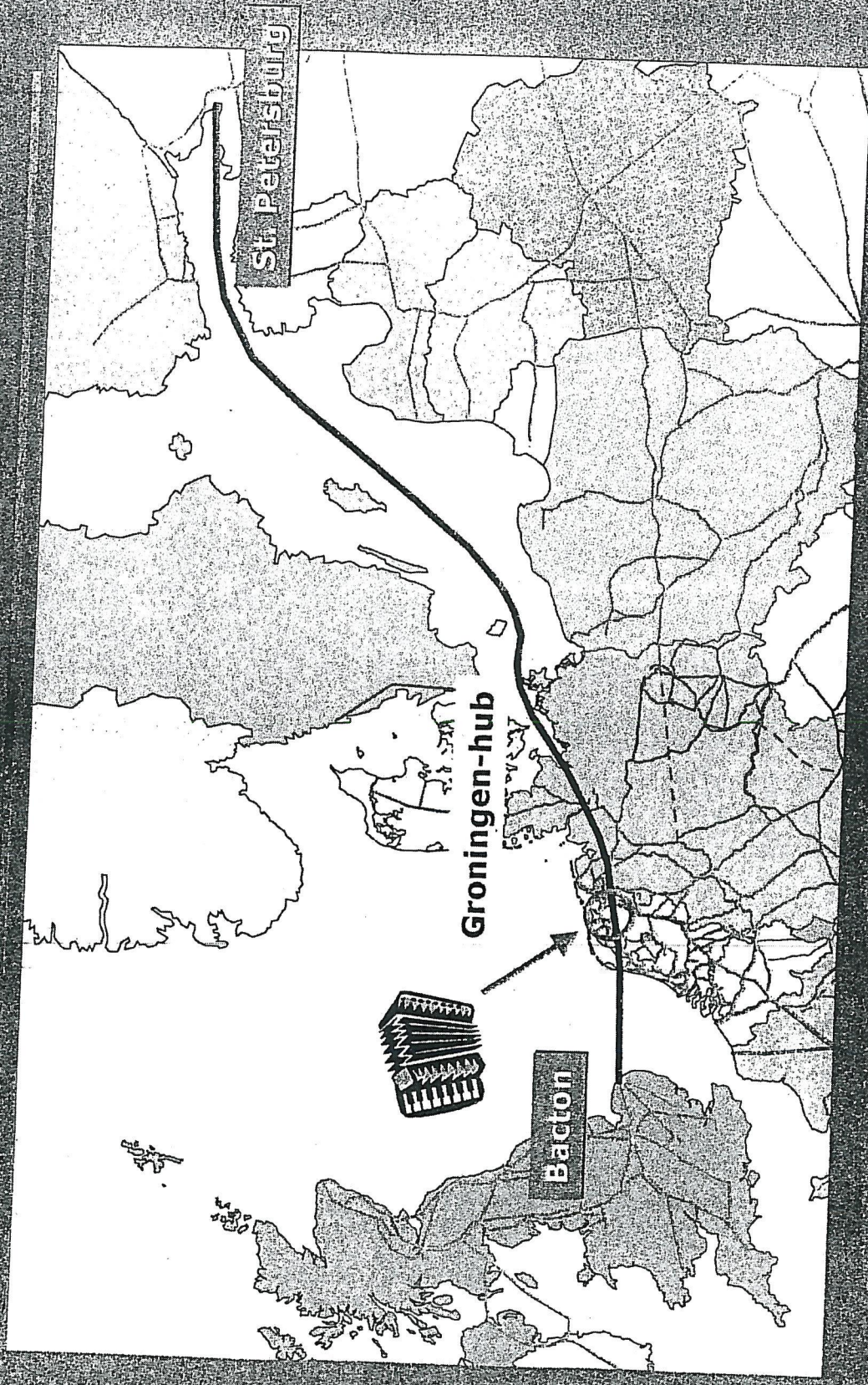
Since the beginning of the natural gas age, the Groningen field has already been well connected to the major European countries like Germany, Belgium, France, Italy, Switzerland and the UK. The Northern European pipeline could therefore play an important role against marginal costs to connect present consumers to new Russian additional export volumes. In the end, the Dutch natural gas reserves will always play the role of a kind of guarantee to its consumers in terms of energy security.

In the future, the hub initiatives at Bunde (Germany) and Groningen (Holland) will establish trading of volumes and capacity. Also for this business, which is essential to provide to consumers with their typical needs, the new line will create an environment as requested by the EC.

As already promoted earlier by the European Commission under Trans European Networks (TEN), the new route could end in the UK, near the city of Bacton. At present, the UK is a net exporter, but in the short run the UK will start to import volumes. Moreover, it will demand more supply capacity in order to stay in line with its market requirements.

Given the fact that many countries have to be connected and/or passed and, moreover, that the system will start in Russia, the experience and the coverage of the EC, with its institutions like the EBRD and IEB, will be strongly needed to establish this new route in good co-operation with its private counterparts. The recent EIB experience on Russian territory (Sakhalin, East Siberia) will be

an important key to guarantee project investments in Russia. The new line has to be connected to the Russian Unified Fuel system. This means that the project, as described, will be partly on Russian territory, where country risks have to be covered.

St. Petersburg

Groningen-hub

Bacton

Gasunie

Ministerie van Economische Zaken

Aan
de Permanente Vertegenwoordiging van
het Koninkrijk der Nederlanden bij de EU
Hermann Debroxlaan 48
1160 BRUSSEL
BELGIE

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
10 SEP. 2001		ME/EP/BB/ 01045201	

Onderwerp
Transeuropese energienetwerken (TEN)

Graag verzoek ik u om doorgeleiding van de als bijlage bijgevoegde brief via de gebruikelijke kanalen aan de diensten van de Europese Commissie ter attentie van

directeur-generaal van Marktordening en Energie

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 6

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Telex 31099 ecza nl
Telegramadres ecza gv

Doorkiesnummer   Telefax

X-400 adres S = EZPOST/C = NL/A = 400NET/P = MIN EZ
Internetadres ezpost@minez.nl

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

Aan
European Commission
DG TREN: TEN Energy Networks

██████████ ██████████
██████████
██████████ Brussels

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
10 SEP. 2001		ME/EP/BB/ 01045205	

Onderwerp
Update TEN Energy Projects

Dear ██████████,

Following the electronic version sent to ██████████ of your directorate on August 30, 2001 I herewith submit the official proposal from the Netherlands for an extension of the list of projects of common interest identified by the TEN Energy Guidelines.

Extension of the North European Gas Pipeline (h03) from Germany through the Netherlands to the United Kingdom.

In the framework of the Energy Dialogue EU-RF attention and priority was given in the discussions between energy experts from Russia and the European Union to the North European Gas Pipeline (a TEN project under h03) between Russia and Germany. In these group meetings, in which the Dutch gas transport company Gasunie was participating on behalf of the Dutch government, the idea of extending this pipeline from Germany through the Netherlands to the United Kingdom was launched and supported.

This new gas supply line would start in St. Petersburg, where it is linked to the Russian gas grid and be connected straight to the German shore and onshore to the cities of Bremen, Oldenburg and Bunde. From the gas hub at Bunde it will be connected to the Groningen gas grid and then via Balgzand on the Dutch NorthSea coast as a second Interconnector to Bacton (UK). The hook up of this pipeline to the major Groningen field and near by large storage facilities is an essential aspect of this new interconnection. Since the beginning of the natural gas age the Groningen field has already been well connected to a large number of European countries such as Germany, Belgium, France, Italy, Switzerland and the UK. The North European Gas Pipeline could therefore play an

Bezoekadres	Doorkiesnummer	Telefax
Hoofdkantoor Bezuidenhoutseweg 30 Postbus 20101 2500 EC 's-Gravenhage	Telefoon (070) 379 89 11 Telefax (070) 347 40 81 Telex 31099 ecza nl Telegramadres ecza gv	X-400 adres S = EZPOST/C = NL/A = 400NET/P = MIN EZ Internetadres ezpost@minez.nl <i>Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden</i>

important role to connect against marginal costs European gas consumers to new Russian gas export volumes. The Dutch natural gas system can add an extra degree of security of supply to such a connection through its flexible production capacity. By including this extension and providing users the opportunity to use its capacity more efficiently, the economics of the pipeline are enhanced and thereby its feasibility.

To extend the North European Gas Pipeline to the UK by a second interconnector would not only contribute to the security of supply of the UK (and Ireland), but is particularly important as the UK will move to become a net importer of natural gas from about 2005.

A supplemental data sheet will inform you about the provisional technical and economical aspects of this interconnection.

As our proposal will complete an important section of the European gas grid and add significantly to the European security of gas supply, a focal point of the EU Green Paper on Energy Security, I trust this project fulfils the criteria laid down in the guidelines for trans-European energy networks. I therefore request you to identify this project as a project of common interest and to include it in your proposal for modification of the indicative list of such projects.

Provisional support for my proposal was extended by the TEN Energy Committee members of Finland, Germany and the UK. Their support can be seen as an important precondition to show that a feasible project is submitted and is therefore highly appreciated.

Yours Sincerely,

On behalf of:
The Minister of Economic Affairs,

director-general of Competition and Energy

Data sheet Extension North European Gas Pipe Line (hO3 option)

Provisional Technical and Economic Data for feasibility calculations

- traject 1: St. Petersburg-German Coast

capacity: [redacted] bcm/y; length/diameter: 1400 km / [redacted] – offshore Baltic sea
pressure: unknown; probably [redacted] bar pipe; compression: cost (probably) including compressor station half way of [redacted] MW; landing pressure [redacted] bar
investment: [redacted] corresponding to published data

- traject 2: German Coast (Kiel) – Dutch border (Oude Staten Zijl).

capacity: [redacted] bcm/y; length/diameter: [redacted] / [redacted] – onshore Europe
pressure: [redacted] bar; compression: [redacted] compressor stations of [redacted] MW
investment: [redacted]

- traject 3: Oude Staten Zijl – Balgzand

capacity: [redacted] bcm/y; length/diameter: 210 km / [redacted] – onshore Europe
pressure: [redacted] bar; compression: [redacted] compressor stations of [redacted] MW
investment: [redacted]

- traject 4: Balgzand – Bacton

capacity [redacted] bcm/y; length/diameter: 230 km / [redacted] – offshore North Sea
pressure: [redacted] bar;
investment: [redacted] (including compression onshore)

Financial obstacles: This pipeline-system has to be built from Russian territory, where a landing terminal and several linking pipelines to the "Unified Sovjet Fuel System" should be realized. For the project financing the Russian country risk has to be covered and given the Energy Dialogue EU-RF this TEN project might be placed into an EIB project. Besides a Russian link-up several European countries have to be connected. For establishing an optimal interconnection support and guidance by the EC institutions are needed. The countries to be connected are: Russia, Germany, Holland and the UK, while offshore the Baltic Sea and the NorthSea have to be crossed.

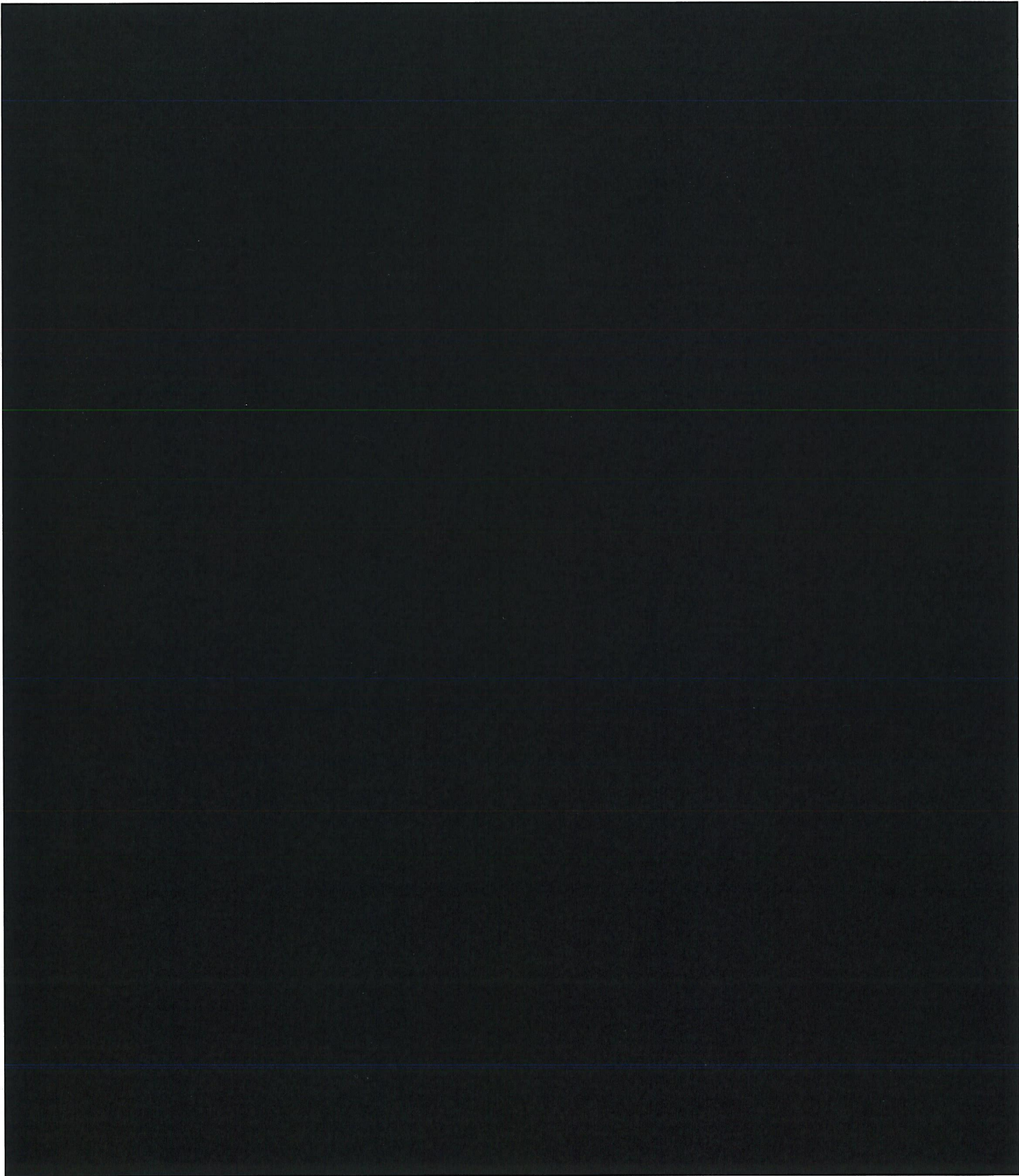

Maandag 24 september

Gesprek met Minister van Energie Igor Ganoekovitsj JOESOEFOV

TOELICHTING/ACHTERGROND

Energiedialoog EU-RF

In de samenwerkingsrelatie EU-RF is in de afgelopen maanden de aanzet gegeven tot versterkte samenwerking op energie gebied. Werkgroepen hebben op verschillende deelterreinen rapport opgesteld. EU-belang ligt in de noodzaak van toegang tot RF-energiebronnen. RF wil graag openstelling van de EIB voor de energiesector. Tijdens de top EU-RF op 3 oktober zal dit een onderwerp zijn. Via Gasunie heeft NI in de voorbereidende werkgroepen deelgenomen.

Gasunie - Gazprom

Gasunie (gastransportmaatschappij, géén gasproducent!) is voor 50 % staatsonderneming (10 % direct en actief aandeelhouderschap en 40 % via EBN/ Energie Beheer Nederland) en voor 50 % van de twee grote oliemaatschappijen Shell en ESSO. Gasunie is eigenaar van het hoge druk- en regionale gasnet en inkoper, transporteur, exporteur en handelaar (géén monopolie, behalve eerste recht op inkoop kleine velden!) van praktisch al het geproduceerde Ned. aardgas. Er zijn concrete plannen om Gasunie op korte termijn op te splitsen in aparte gashandels- en aparte gastransportmaatschappij, dit om in te spelen op snelle ontwikkelingen op de geliberaliseerde gasmarkt.

De contractuele binding tussen de Gasunie en Gasexport Ltd. (volledige OAO Gazprom dochter) bestaat uit twee onderdelen:

- [Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Maandag 11 februari

Minister van Economische Ontwikkeling en Handel - German Oskarovitsj GREF

Delegatie: Jorritsma, [REDACTED]
[REDACTED]

Cadeau: Blauw Kristallen Schaal

Informatie:

Tijdens handelsmissie StasEZ sprak Gref op het seminar voor het bedrijfsleven en had een kort bilateraal gesprek. [REDACTED]

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Nota

Ministerie van Economische Zaken

Auteur

Toestelnummer

Notanummer

Datum

Uiterlijk bij geadresseerde

BEB/EIS/MOE/O2031885

Medeparaaf en datum

17-6-2008

Aan

Informatiekopie aan

DG BEB

Onderwerp

Uw gesprek met [redacted] plv kabinetschef president Poetin

Samenvatting en conclusies

Op donderdag 20 juni (16.00 – 16.45, zaal 174) ontvangt u dhr. [redacted] eerste plaatsvervanger van het hoofd van de presidentiële administratie [redacted] [redacted] brengt een bezoek aan achtereenvolgens België en Nederland om te lobbyen voor de kandidatuur van Moskou voor EXPO 2010. [redacted] [redacted] [redacted]

[redacted] is eveneens vertegenwoordiger van De Russische Staat in het bestuur van Gazprom. Hij sprak reeds met MinBZ van Aartsen en spreekt op vrijdag nog met MEZ. [redacted] zal bij het gesprek aanwezig zijn. De tolk, [redacted], tolkt Nederlands.

Overige aanwezigen van Russische zijde:

- [redacted] – Ambassadeur van de Russische Federatie;
- [redacted] – Hoofd Economische Afdeling, ambassade RF;
- [redacted] – hoofd secretariaat van [redacted]
- [redacted] – wnd. directeur Economische Samenwerking, Min. BZ;
- [redacted] – adviseur buitenlandbeleid van de presidentiële administratie
- [redacted] – Minister voor Informatie, Sociale en Politieke betrekkingen, van de Stad Moskou

Hieronder spreekpunten en achtergrond bij de volgende gespreksonderwerpen:

- EXPO 2010;
- Bezoek president Poetin aan Nederland;
- Energiesector/Gazprom;

Ontvangen Verzonden Terugontvangen

In te vullen door Secretariaat Generaal

Nota

Ministerie van Economische Zaken

Notanummer

BEB/EIS/MOE/02059030

Medeparaaf en datum

Uiterlijk bij geadresseerde

De Minister

Bijlage(n)

Onderwerp

Gesprek met dhr. [redacted] (Gazprom) 26 november 16h30

Samenvatting en conclusies

U spreekt met dhr. [redacted], vz. RvB Gazprom. Hij brengt korte bezoeken aan achtereenvolgens Finland, Nederland en het VK. Voorafgaand aan dit gesprek met u staat een gesprek met MP Balkenende gepland dat doorgang vindt mits het debat van de premier in het parlement niet uitloopt. MP ontving ook deze gespreksaantekening, zodat u beiden op de letterlijke tekst van de spreekpunten bij voorkeur iets zou moeten variëren.

Aanwezig tijdens dit gesprek:

Van RF-zijde: [redacted] - vz. RvB Gazprom,

[redacted] - Ambassadeur van de Russische Federatie in NL

[redacted] - Hoofd Economische Afdeling, Ambassade

Van NL-zijde: [redacted] - DG Marktwerking en Energie, EZ

[redacted] Directeur Energie Strategie en Verbruik, EZ

[redacted] - EZ/BEB, Midden- en Oost- Europa

Tolk (Engels): [redacted] (Gasunie);

[redacted]

Ontvangen

Verzonden

Terugontvangen

Paraaf en datum

Ministry of Economic Affairs

Van RF-zijde: ██████████ vz. RvB Gazprom,
██████████ - Ambassadeur van de Russische Federatie in NL
██████████ - Hoofd Economische Afdeling, Ambassade
██████████ - Gazprom
██████████ - Gazprom
██████████ Gazprom

Van NL-zijde: ██████████ - MEZ
██████████ NV Nederlandsche Gasunie
██████████ - DG Marktwerking en Energie, EZ
██████████ ██████████ Directeur Energie Strategie en Verbruik, EZ
██████████ ██████████ - EZ/BEB, Midden- en Oost- Europa

Tolk (Engels): ██████████ (Gasunie);

Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC DEN HAAG

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Telex 31099 ecza nl
Telegramadres ecza gy

X-400 adres S=EZPOST/C=NL/A=400NET/P=MIN EZ
Internetadres ezpost@minez.nl

25.10.02 - 06/2002

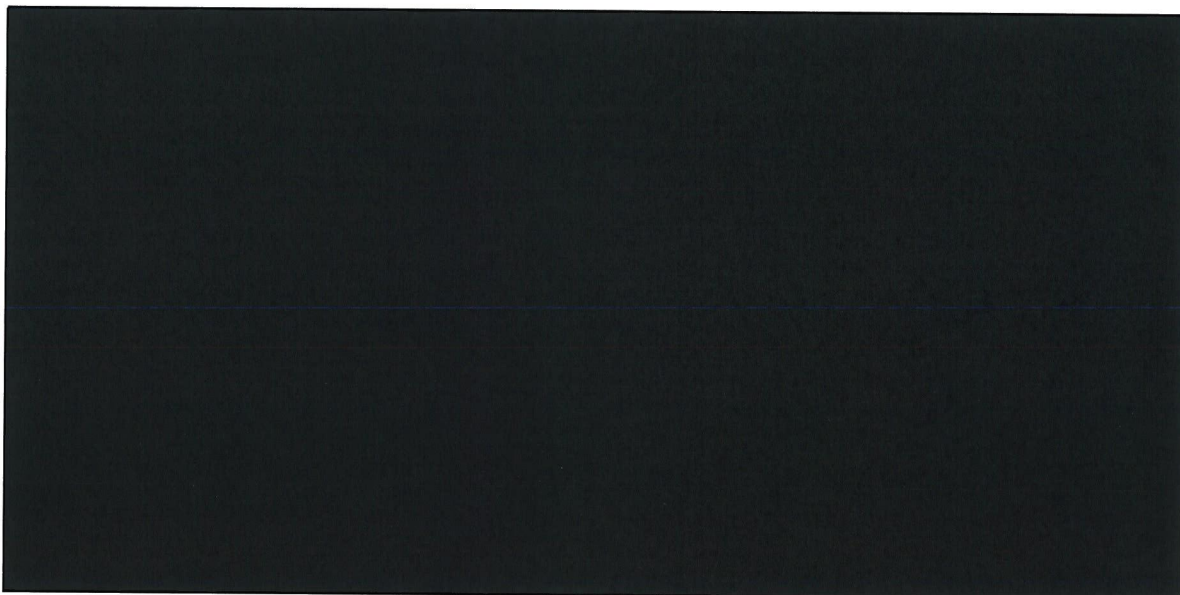

Gespreksonderwerpen zijn:

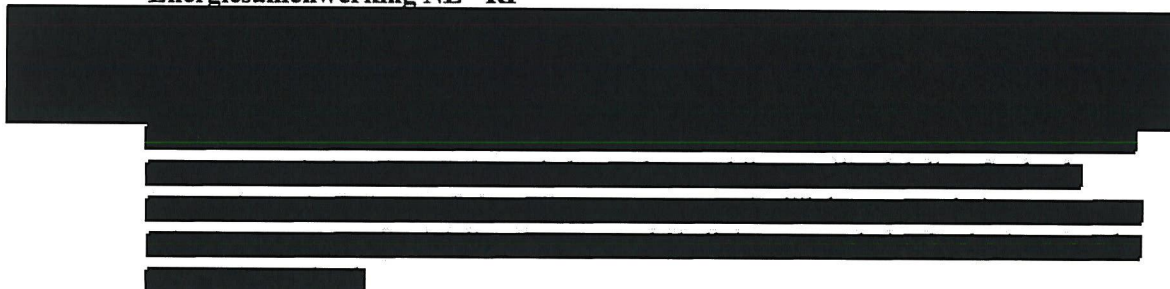
- Energiedialoog EU-RF: Belang Europese energiesamenwerking met Rusland
- Russische energiesector: belangen NL bedrijven.
- Pijpleidingproject North - European Gas Pipeline (Gasunie als projectpartner)
- Lange termijncontracten
- [passief: Energiehandvest, Kyotoprotocol]

U treft bijgaand de uitgewerkte onderwerpen met achtergrond en spreekpunten aan.

Energiesamenwerking NL - RF

Gasunie heeft een intensieve relatie met Gazprom op grond waarvan contractueel sinds oktober 2001 Russische gasleveringen plaatsvinden. Daarnaast heeft Gasunie een zg. gasuniversiteitopleiding opgezet waar m.n. Russische studenten worden opgeleid.

North European Gas Pipeline

Deze aan te leggen gaspijplijn gaat lopen van St. Petersburg, via de Oostzee naar de Duitse kust. Vervolgens is de bedoeling deze verbinding door te trekken naar Nederland en zo aan te sluiten op de tweede interconnector NL-VK. De Europese Unie heeft o.a. op initiatief van NL dit megaproject prioritair op de lijst van Trans Europese Netwerken gezet. Gasunie is met steun van EZ al enige tijd bezig zich te positioneren in het Gazprom-consortium voor de aanleg van dit project. Ook [redacted] staat positief t.o.v. dit pijpleidingproject. Gasunie wenst als partner in het consortium te worden opgenomen bij de aanleg en heeft bovendien belang bij de doorverbinding naar Nederland omdat zij op

commerciële wijze gebruikmakend van haar opslagfaciliteiten in Noord Nederland
flexibiliteit kan aan brengen in leveringen aan het VK, dat binnen enkele jaren een
gasimporterend land zal worden. [REDACTED]

[REDACTED]

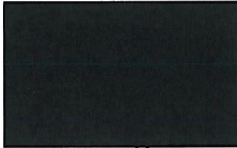
[REDACTED]

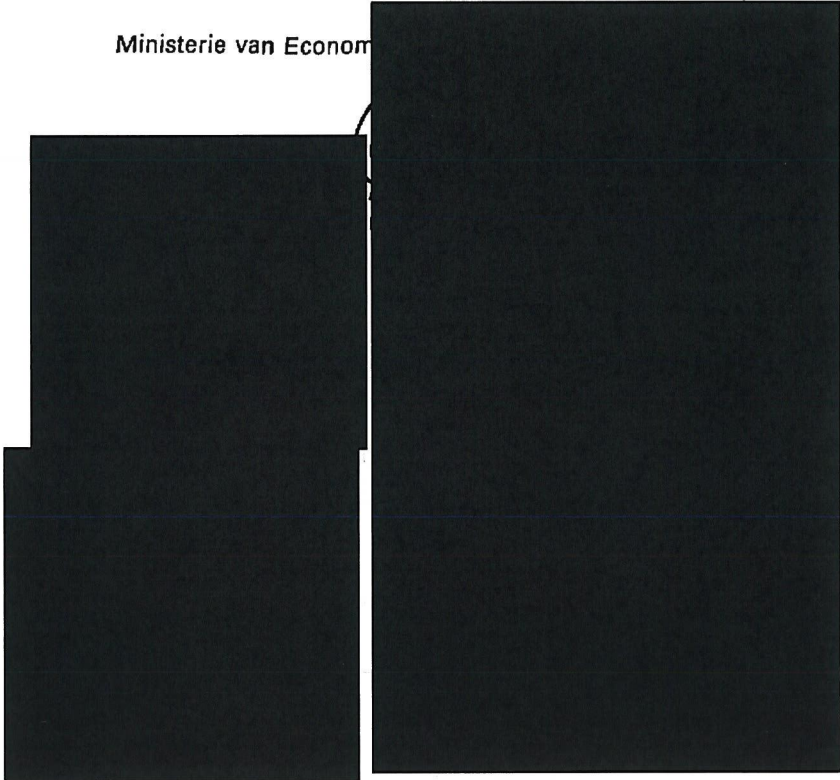
Nota

Ministerie van Economie

7 april 2005

Aan
de minister

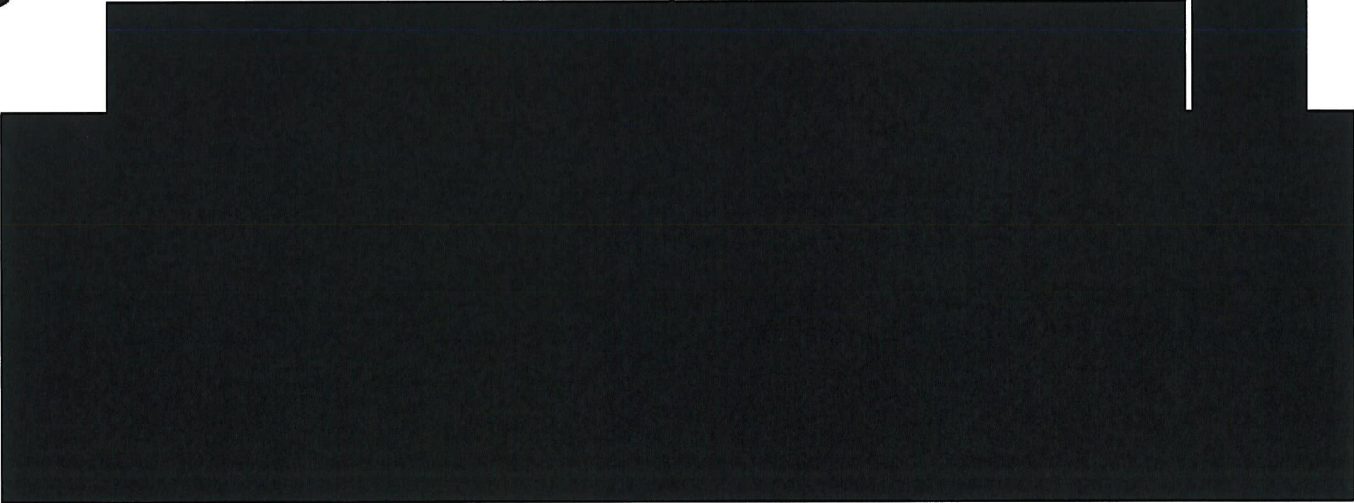
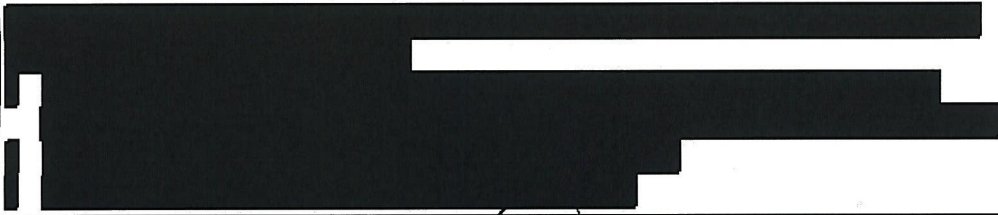
Bijlage(n)

Onderwerp
NEGP (Baltic Pipeline)

Samenvatting en conclusies

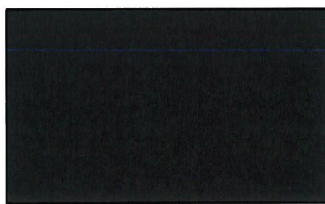
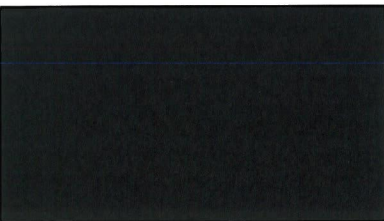
Komende week zijn er verschillende gesprekken over Nederlandse participatie in de Noord-Europese Gas Pijpleiding NEGP (Baltic Pipeline):

- U overlegt er dinsdag over in het MP/Vice MP's overleg
  - Ambassadeur [redacted] (Moskou) ontmoet minister Khristenko en Gazprom CEO [redacted] eveneens op dinsdag
  - U ontmoet de tweede man van Gazprom [redacted] woensdag tijdens de lunch
- Daarnaast zijn er inmiddels kamervragen over dit project gesteld.

Verzonden Terugontvangen

Secretariaat Generaal

In de gesprekken met Khristenko en [REDACTED] zou *de ambassadeur* dezelfde inzet moeten hebben als u in uw gesprek met [REDACTED].

[REDACTED]

TOELICHTING

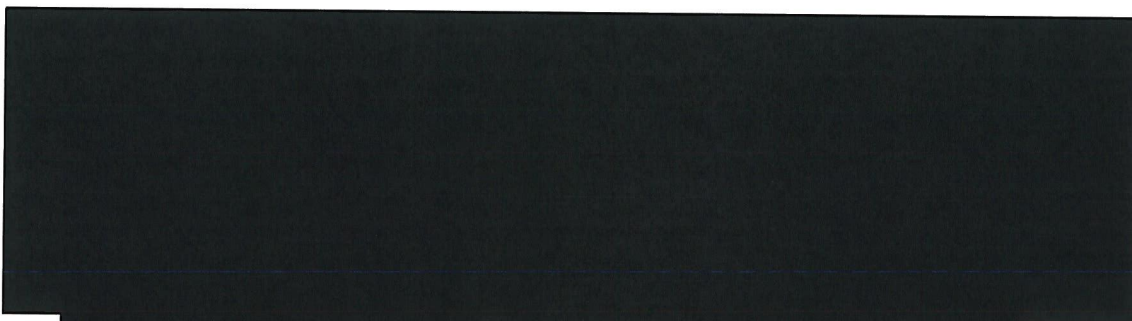
Waarom participeren in de NEGP?

- Gasunie TS (Transport Services) wil financieel participeren in de NEGP, de gaspijpleiding onder de Oostzee naar Noord-Duitsland. GTS denkt in het bestuur van NEGP haar belangen beter te kunnen behartigen en er beter voor te zorgen dat in de toekomst meer gas via Nederland naar onder andere het VK gaat stromen.

[REDACTED]

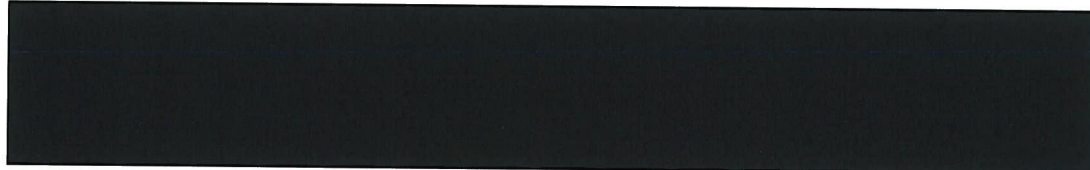
- GTS heeft meermalen haar belangstelling voor participatie laten blijken, van de kant van Gazprom is ook meermalen aangegeven GTS graag als partner te hebben.

[REDACTED]

Rol van de overheid

- De overheid legt zelf geen transportleidingen aan, koopt geen gas in en bouwt ook geen gasopslagfaciliteiten. De strategische baten van het project kunnen mogelijk extra overheidsinspanning rechtvaardigen. Bovendien geldt dat bij onderhandelingen over energie met Rusland overheidsbetrokkenheid onmisbaar is. Omdat Gasunie een transportonderneming (en eigendom is van de staat) en Gazprom ook geïnteresseerd is in volume en diensten kan de overheid een rol spelen bij het formeren van een compleet Nederlands aanbod. Eventueel zou ook Gazprom uitgenodigd kunnen worden zelf de Nederlandse markt te betreden met volume én investeringen.
- Strategische aspecten
Voorzieningszekerheid: langjarig vastgelegd Russisch volume voor Nederland en Russisch transitgas door Nederland dragen bij aan de Nederlandse voorzieningszekerheid als hierdoor ruimte blijft voor diversificatie van gasbronnen. Bovendien betekent deze extra gasstroom een impuls voor de gasrotonde. Extra Russisch gas moet passen binnen Europese mededingingsregels, inclusief de mogelijkheid voor heruitvoer en het voorkomen van versterking bestaande dominante posities. Andere inkopers dan Gasunie Trade & Supply hebben dan ook een streepje voor.

Directoraat-Generaal Energie en Telecom.

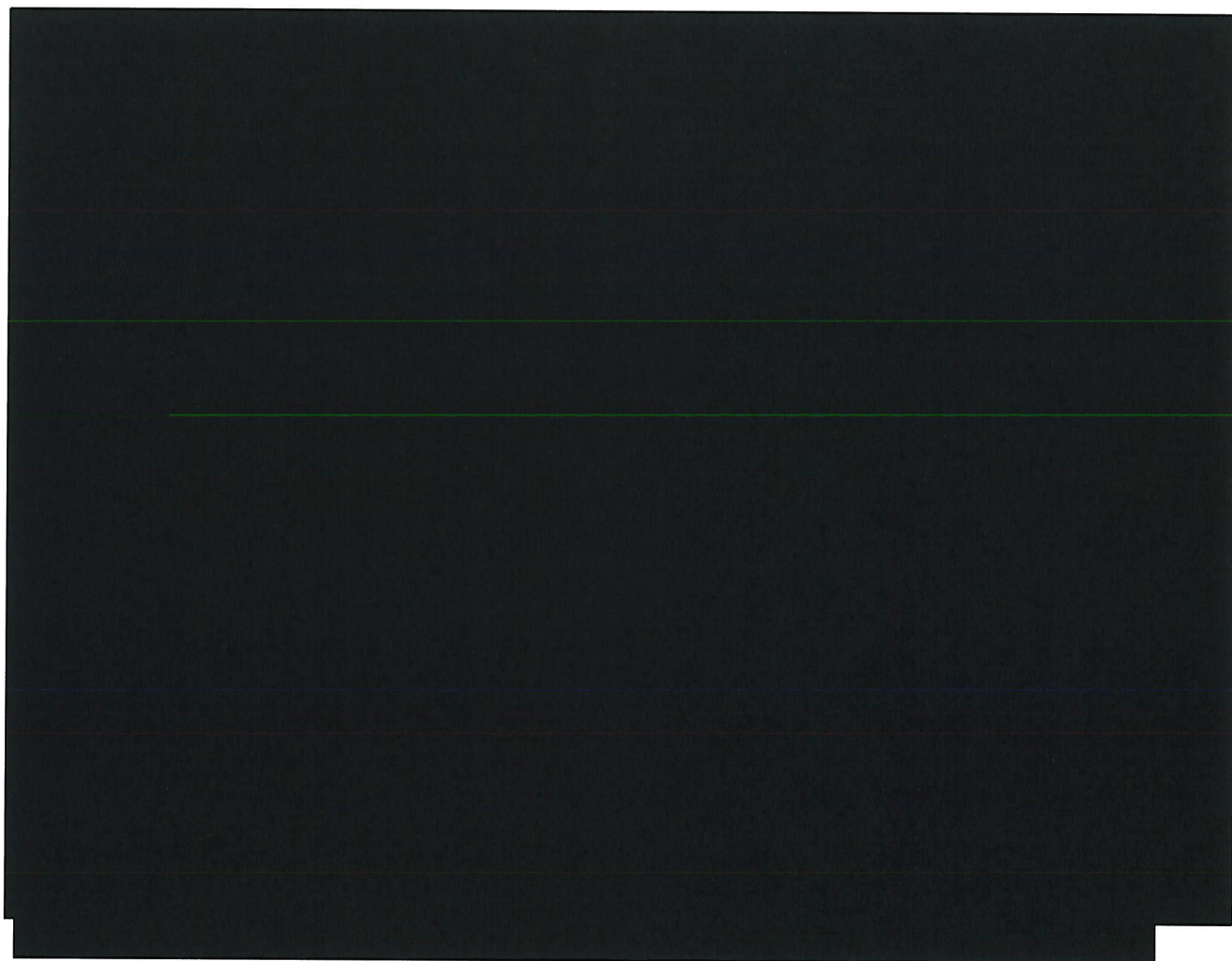
Woensdag 2 November

Delegatiebespreking o.l.v. MP Balkenende

Locatie: Lairessezaal / Binnenhof

tijdsduur: 11.05 – 12.00

BILATERALE ECONOMISCHE BETREKKINGEN

Nota

Auteur

[Redacted]

Datum

Toestelnummer

[Redacted]

Notanummer

ET/EM / 6013128

Medeparaaf en datum

Aan
de Minister

[Redacted]

Bijlage(n)

Onderwerp

Telefoongesprek [Redacted] over inkoop bij Gazprom door Trade en Supply

[Redacted]

Nota

[Redacted]

10-4-2006

Aan
de minister

Ministerie van Economische Zaken

Toestelnummer

Notanummer

[Redacted]
Uiterlijk bij geadresseerde

ET/CSI / 6027858
Medeparaaf en datum

Informatiekopie aan

Bijlage(n)

Onderwerp

Aanvullende informatie voor gesprekken over de NEGP

Samenvatting en conclusies

Ten behoeve van uw gesprek met de heer [Redacted], tweede man van Gazprom, meld ik u ter aanvulling nog het volgende:

- [Redacted]
- [Redacted]
- [Redacted]

Ontvangen   Verzonden   Terugontvangen

In te vullen door Secretariaat Generaal

Nota

Auteur

[REDACTED]

Datum

12 april 2006

Aan

De Minister

Toestelnummer

[REDACTED]

Uiterlijk bij geadresseerde

Heden

Informatiekopie aan

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Notanummer

ET/BDG / 6028679

Medeparaaf en datum

Bijlage(n)

Beleidsbespreking DG ET met de Minister

Samenvatting en conclusies

Op 18 april van 16:00-16:30 uur heeft u een beleidsbespreking met DG ET. Graag bespreek ik de volgende onderwerpen met u. [REDACTED] (directeur Coördinatie, Strategie en Internationaal) zal hierbij aanwezig zijn.

1. [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

[REDACTED]

2. NEGP vervolg

Op 12 april met [REDACTED] besproken dat de afspraken naar hem toegaan. Als vervolg daarop heb ik inmiddels contact gelegd met de betrokken partijen in Nederland. Ik zal u mondeling de stand van zaken geven over de contacten en vervolgstappen.

Ontvangen

Verzonden

Terugontvangen

Paraaf en datum

In te vullen door Secretariaat Generaal

ОТКРЫТОЕ АКЦИОНЕРНОЕ ОБЩЕСТВО «ГАЗПРОМ»
(ОАО «ГАЗПРОМ»)

**ЗАМЕСТИТЕЛЬ
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ ПРАВЛЕНИЯ**

ул. Наметкина, д.16, Москва, В-420, ГСП-7, 117997.
Телефон: (095)719-30-01. Факс (095)719-83-33. Телекс: 411467 GAZ RU
e-mail: gazprom@gazprom.ru, www.gazprom.ru
ОКПО 0040778, ОГРН 1027700070518, ИНН/КПП 7736050003/997250001

06.05.2006 05-249

на № _____ от _____

Министру экономики
Королевства Нидерландов

Г-ну Л. Бринкхорсту

*О сотрудничестве в сфере поставок
российского природного газа на рынок
Нидерландов*

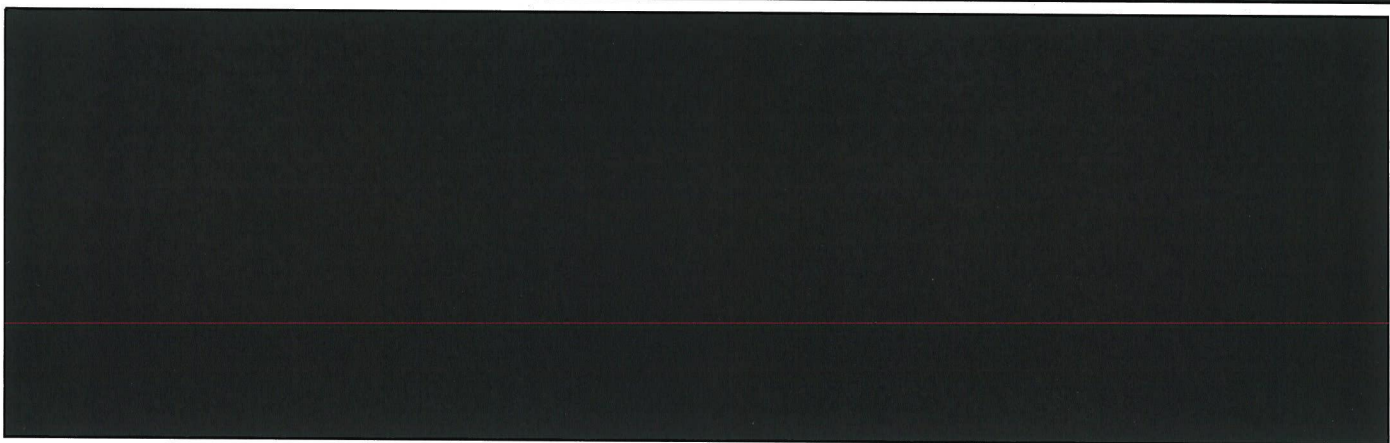
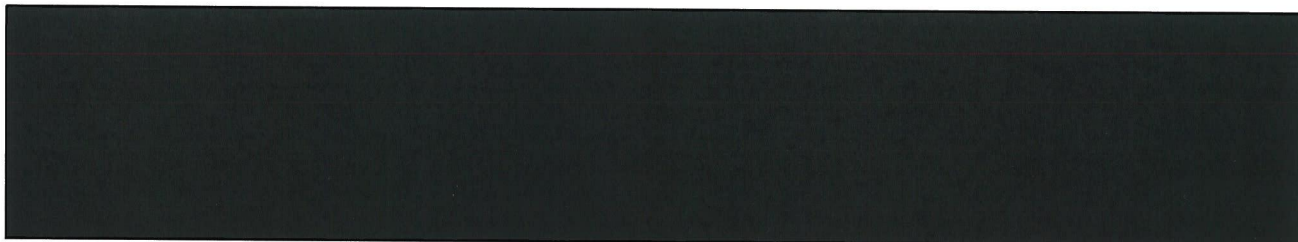
Уважаемый господин Бринкхорст!

Мне бы хотелось еще раз поблагодарить Вас за стратегически значимую встречу в Гааге 12.04.2006, в ходе которой мы обсудили такие важные вопросы, как перспективы увеличения поставок российского природного газа в Нидерланды в рамках проекта СЕГ и возможность транспортировки газа через Германию и Нидерланды на рынок Великобритании по строящемуся газопроводу BBL (Balgzand Bacton Line).

Важным фактором в развитии российско-голландского сотрудничества является наше единое понимание затронутых в ходе указанной встречи вопросов, включая перспективность работы ОАО «Газпром» с конечными потребителями в Нидерландах в условиях либерализации европейского газового рынка, а также целесообразность продолжения консультаций на правительственном и корпоративном уровнях с компаниями «N.V.Nederlandse Gasunie», «Gasunie Trade & Supply B.V.» и [REDACTED] в части увеличения поставок российского газа в Нидерланды и развития газотранспортной системы на территории этой страны.

1.8.000317

В этой связи ОАО «Газпром» будет прорабатываться возможность участия «N.V.Nederlandse Gasunie» в реализации проекта СЕГ, в пакете с вопросами о предоставлении Обществу доли в капитале и мощностях газопровода ВВЛ, а также предоставлении газотранспортных мощностей по территории Нидерландов (от Бунде до Юлианодорп) и мощностей по хранению газа.

Unofficial translation

Mr. Brinkhorst

**Minister of Economic
Affairs of the Netherlands**

Dear Mr. Brinkhorst,

I would like to thank you again for our important meeting in Hague on April 12, 2006, when we discussed such important matters, as prospects of increasing natural gas transportation volumes in the Netherlands within the NEGP project realization and the opportunity of gas transportation through Germany and Netherlands on the market of Great Britain by the BBL (Balgzand Bacton Line).

One of the main factors in developing cooperation between our countries in the gas field is our community of interests regarding expediency of providing gas to the ultimate consumers in the Netherlands in conditions of gas market liberalization in Europe and consultations at governmental and corporate levels with N.V.Nederlandse Gasunie, Gasunie Trade and Supply B.V., [REDACTED] in regard to increasing gas transportation volumes in the Netherlands and developing the gas network of your country.

In this connection Gazprom will study the opportunity of participation of N.V.Nederlandse Gasunie in the NEGP project realization, in a package with participation of Gazprom in the BBL and with the possibility for Gazprom to arrange transport and storage facilities in the Netherlands.

[REDACTED]

Yours sincerely,

[REDACTED]

Deputy Chairman of the Management
Committee of Gazprom

Ministerie van Economische Zaken

Ministry of Economic Affairs

To

[Redacted]

0AO Gazprom
Ul. Nametkina 16
117884 Moskou

Date

29 MEI 2006

Your reference

Our reference

ET/CSI/ 6040138

Enclosure

Subject

Follow up of meeting of 12 April 2006 in The Hague

Dear

[Redacted]

Thank you for your reaction on my record of the meeting of 12 April in The Hague, which I received on 10 May. I welcome its positive tone and the determination of Gazprom to continue the process.

[Redacted]

[Redacted]

In my view we need to prepare a document which should become the basis of agreements on the Dutch participation in the NEGP and related issues.

[Redacted]

[Redacted]

Visiting address

Prinses Beatrixlaan 5

Extension

[Redacted]

Telefax

[Redacted]

Main office

Bezuidenhoutseweg 30
P.O. Box 20101
2500 EC The Hague

Tel.

[Redacted]
Fax + [Redacted]
Email ezpost@minez.nl
Website www.minez.nl

Handled by

[Redacted]

Please quote our reference on all correspondence

I propose to draft this document as a Memorandum of Understanding (MoU), probably between our governments but obviously agreed in advance between the parties involved.

Therefore I suggest the following: I will take the initiative to draw up a first draft for an MoU, ready within a week from now and sent to you for assessment. I will then contact you not later than 2nd of June for a first reaction. Perhaps it is also possible that my minister meets you and [REDACTED] on 5 June at the World Gas Conference (WGC) in Amsterdam. [REDACTED]. Unfortunately, being abroad I am not able to meet you there. Nevertheless I hope that our contacts and meetings will result in a clear picture of the best format for the Memorandum of Understanding, to be signed by the 1st of July.

[REDACTED]

I look forward to your reaction and our future discussion to realise what we started in April in The Hague.

Yours sincerely,
On behalf of Minister Brinkhorst:

[REDACTED]

[REDACTED]
Director-General for Energy and Telecom.

Ministerie van Economische Zaken

Ministry of Economic Affairs

To
Gazprom
attn. [REDACTED]
Ul. Nametkina 16
117884 Moskou

Date	Your reference	Our reference	Enclosure
- 2 JUN 2006		ET/CSI / 6042145	

Subject
Draft Memorandum of Understanding NEGP

Dear [REDACTED],

As discussed earlier, I hereby send you a first draft for an MoU between the Russia Federation and the Netherlands.

[REDACTED]

I am sorry that I myself cannot attend the World Gas Conference. It would have been an excellent opportunity to discuss this text and solve possible questions. However, my director Energy Markets, [REDACTED], will be present and available to meet you. He is fully informed and happy to discuss this with you. We have already tried to contact Gazprom to make an appointment, so I hope that we can get an impression of your first reaction on the text.

Visiting address

Prinses Beatrixlaan 5, Den Haag

Extension

[REDACTED]

Telefax

[REDACTED]

Main office

Bezuidenhoutseweg 30

P.O. Box 20101

2500 EC The Hague

Email ezpost@minez.nl

Website www.minez.nl

Handled by

[REDACTED]

Please quote our reference on all correspondence

[Redacted]

I look forward to your reaction and hope to be able to meet you shortly to discuss the final details.

Yours sincerely,

[Redacted]

[Redacted]

Director-General for Energy and Telecom.

Nota

Auteur

[REDACTED]

Datum

16-6-2006

Aan

[REDACTED]

DGET

Toestelnummer

[REDACTED]

Uiterlijk bij geadresseerde

HEDEN

Informatiekopie aan

Notanummer

ET/CSI / 6045186

Medeparaaf en datum

Bijlage(n)

Onderwerp

Follow up Memorandum of Understanding NEGP

Samenvatting en conclusies

Vorige week vond in Amsterdam de World Gas Conference plaats. De minister heeft samen met Khristenko een openingstoespraak uitgesproken en daarna bilaterale gesprekken gevoerd met hem en met [REDACTED]. Ons voorstel is om begin volgende week (week van 19 juni) en daarmee vóór bezoek [REDACTED] aan Moskou, contact op te nemen met Medvedev om reactie op MoU-tekst te vernemen en om [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

TOELICHTING

- De minister heeft op de WGC zijn openingstoespraak gehouden die in de pers ruime aandacht heeft gekregen vanwege zijn pleidooi voor marktwerking. De diplomatieke oproep aan de Russen om meer te investeren kreeg minder aandacht.
- Na de openingsessie heeft de minister een lang (ruim een uur) gesprek gevoerd met Khristenko, [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]. Gesproken is over de [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] MoU.

Gesprek MEZ-Khristenko

- [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED] [REDACTED]

Ontvangen

Verzonden

Terugontvangen

Paraaf en datum

In te vullen door Secretariaat Generaal

Aan
De heer [REDACTED]
Ambassadeur te Moskou

PER DIPLOMATIEKE KOERIER

Datum   Uw kenmerk   Ons kenmerk   Bijlage(n)
ET/CSI / 6054511

19 JULI 2006

Onderwerp
Aanbieding Memorandum of Understanding NEGP aan Gazprom

Excellentie,

Als uitvloeisel van het gesprek tussen minister Brinkhorst en Gazprom vice-voorzitter [REDACTED] is bij EZ [REDACTED] gewerkt aan een memorandum of understanding over de Noord-Europese Gas Pijpleiding, NEGP.

Na afloop van het gesprek met Gazprom CEO [REDACTED] en [REDACTED] op 5 juni in Amsterdam, hebben wij de tekst van het MoU aan [REDACTED] meegegeven, met het de aankondiging dat wij hierover contact zouden opnemen. Tot op heden is het niet gelukt om dit contact tot stand te brengen, aangezien [REDACTED] veel op reis was.

Ik verzoek u daarom bijgaande brief met nogmaals de tekst van het MoU door te geleiden naar Gazprom. In deze brief laat ik verder het initiatief tot reactie aan [REDACTED]. Voorts is de tekst aangeboden aan de Russische ambassade alhier ter doorgeleiding naar Minister Khristenko, als afgesproken in het gesprek tussen hem en minister Brinkhorst, eveneens op 5 juni te Amsterdam.

Ik dank u hartelijk voor de te nemen moeite.

Met vriendelijke groet,

[REDACTED],
Directeur-Generaal van Energie en Telecom.

Prinses Beatrixlaan 5

Doorkiesnummer

Telefax

Hoofdkantoor   Telefoon (070) 379 89 11
Bezuidenhoutseweg 30   Telefax (070) 347 40 81
Postbus 20101   Email ezpost@minez.nl
2500 EC 's-Gravenhage   Website www.minez.nl

Behandeld door

Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

MISSION STATEMENT

The main purposes of this visit are:

1. [REDACTED]
2. To consolidate and strengthen the good bilateral **energy relations** between the Russian Federation and the Netherlands
  - To contribute to a successful outcome of the intended co-operation between Gasunie and Gazprom in the framework of the **Northern European Gas Pipeline (NEGP)**.
  - [REDACTED]

Special elements in the programme are:

- [REDACTED]

MISSION STATEMENT

De belangrijkste doelstellingen van dit bezoek zijn;

1. [Redacted]

2. Het consolideren en verder versterken van de goede bilaterale **energierelatie** tussen de Russische Federatie en Nederland.
  - Bijdragen aan een succesvol resultaat ten aanzien van de voorgenomen samenwerking tussen Gasunie en Gazprom in het kader van de **Noord-Europese Gas Pijpleiding (NEGP)**.

- [Redacted]

- [Redacted]

Achtergrondinformatie

[REDACTED]

NEGP

- Daarnaast de *Baltische pijpleiding*. [REDACTED] Aansluiting is van belang om zeker te zijn van de aanvoer van Russisch gas naar Nederland omdat dat Nederland als gasronde op de kaart zet.
- Op 12 april heeft minister Brinkhorst in Den Haag een [REDACTED] gesprek gevoerd met [REDACTED], plaatsvervangend bestuursvoorzitter van Gazprom. Mogelijk wordt tijdens uw aanwezigheid een MoU tussen de beide bedrijven hierover getekend. Daarin staat de principeafspraken van deelname van Gasunie in de NEGP [REDACTED]
- [REDACTED]
- [REDACTED]

WOENSDAG 4 OKTOBER

Gesprek met Minister Gref, Minister of Economic Development and Trade

Tijd: 17.00 – 18.00 uur

Locatie: Ministry of Economic Development and Trade

Aanwezig: zakelijk missieleider [redacted] DGBEB [redacted], DGET [redacted] Ambassadeur
[redacted] (tbc), [redacted] ([redacted]
taker)

Cadeau: Royal Leerdam crystal vase 'Reminder of Holland'

Doel

[redacted]

[redacted]

- Energiesamenwerking (NEGP, MoU Rusland – Nederland m.b.t. energy efficiency)
- [redacted]

[redacted]

[redacted]

[redacted]

Spreekpunten

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

Achtergrondinformatie

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[REDACTED]

IBO

[REDACTED]

Energiesamenwerking

NEGP:

- De Baltische pijpleiding. [REDACTED] Aansluiting is van belang om zeker te zijn van de aanvoer van Russisch gas naar Nederland omdat dat Nederland als gasronde op de kaart zet.
- Op 12 april heeft minister Brinkhorst in Den Haag een [REDACTED] gesprek gevoerd met [REDACTED] plaatsvervangend bestuursvoorzitter van Gazprom. Mogelijk wordt tijdens uw aanwezigheid een MoU tussen de beide bedrijven hierover getekend. Daarin staat de principeafpraak van deelname van Gasunie in de NEGP [REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Achtergrondinformatie

[Redacted text block]

Samenwerking Gazprom-Gasunie in het kader van (o.a.) NEGP

[Redacted text block]

- Gasunie is geïnteresseerd in deelname in Noord Europese Gas Pijpleiding (NEGP) door de Oostzee. Maakt kans groter dat meer Russisch gas naar NL stroomt en via NL naar Verenigd Koninkrijk. Gaat om belang van 9% uit Duitse deel van het project (nu 49%, Gazprom heeft en houdt 51%).

[Redacted text block]

[Redacted text block]

DEEL I: BELEIDSONTWIKKELINGEN

[REDACTED]

De Noord Europese Gas Pijpleiding (NEGP)

- [REDACTED]
Gazprom is samen met E.on en BASF een consortium aangegaan om de NEGP aan te leggen door de Oostzee, leiding wordt daarom ook wel Baltic Pipeline genoemd. Aandeel Gazprom is 51%, Duitse bedrijven hebben samen 49%. Gasunie is geïnteresseerd in deelname in de pijplijn, omdat daardoor een grotere gasstroom via Nederland (naar UK en elders) kan gaan stromen waardoor bijdrage wordt geleverd

aan de totstandkoming van de gasrotonde. Nederland vindt deelname aan NEGP juist daarom interessant.

- In april heeft minister Brinkhorst gesproken met Gazprom's vice-voorzitter [redacted] gesprek: belangstelling van Gazprom voor deelname Gasunie in NEGP.

[redacted]

- Afspraak met Gazprom om uitkomsten van gesprek vast te leggen liepen uit op voorstel aan minister Khristenko tot ondertekening van MoU over NEGP en aanverwante zaken.

[redacted]

- [redacted]

[redacted]

Nota

Ministerie van Economische Zaken

[Redacted]

Toestelnummer

Notanummer

[Redacted]

6108925

Uiterlijk bij geadresseerde

13-12-2006

Aan

Informatiekopie aan

De Minister

[Redacted]

[Redacted]

Bijlage(n)

Onderwerp

MoU on gas infrastructure and trade (Nord Stream)

Samenvatting en conclusies

Bijgaand treft u de MoU (Nord Stream) ten behoeve van een mogelijk Russisch Nederlandse samenwerking op energiegebied.

[Redacted]

Gevraagd: Indien akkoord graag ondertekening van de begeleidende brief.

Doel:

Het doel van deze MOU is wederzijdse investeringen te bevorderen op het gebied van gasinfrastructuur, toegang, handel, gasopslag en kennis op dit gebied. Nord Stream is de aanleiding en de kapstok waaraan al deze onderwerpen worden opgehangen.

Het document heeft een politiek karakter en spreekt over intenties. Er worden in dit document geen afspraken gemaakt.

Het is tot stand gekomen na overleg met directies CSI, WJZ, DG BEB, het Ministerie van Buitenlandse Zaken in Den Haag en de Nederlandse ambassade in Moskou.

Proces:

- In de week van 11 december 2006 wordt het MoU ter informatie naar de op het moment relevante partijen Shell, Gasunie, Essent en Nuon gestuurd.
- In de week van 18 december 2006 wordt het MoU met uw begeleidende brief naar de Nederlandse ambassade in Moskou gestuurd.
- In de week van 18 december 2006 wordt het MoU cc naar de Russische ambassade in Den Haag gestuurd.

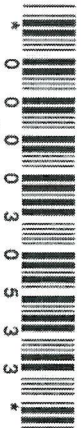
[Redacted]

Ontvangen Verzonden Terugontvangen

[Redacted]

In te vullen door Secretariaat Generaal

[Redacted]

[REDACTED]
Minister van Economische Zaken

Aan

[REDACTED]
Ambassadeur van het Koninkrijk der
Nederlanden

[REDACTED]
Russia

Datum	Uw kenmerk	Ons kenmerk	Bijlage(n)
23 JAN 2007		ET/EM / 6108752	1
Onderwerp			
MoU on gas infrastructure and trade (Nord Stream)			

Bijgaand treft u een draft versie MoU ten behoeve van een mogelijk Russisch-Nederlandse samenwerking op het gebied van energie. Het doel van deze MoU is wederzijdse investeringen te bevorderen op het gebied van gasinfrastructuur, handel, gasopslag, handel, en kennisontwikkeling. Nord Stream is de aanleiding en de kapstok waaraan deze onderwerpen worden opgehangen.

Deze MoU is de aangepaste versie naar aanleiding van een eerdere reactie van de Minister voor Industrie en Energie van de Russische Federatie tijdens mijn bezoek aan Moskou in oktober 2006.

Hoogachtend,

[REDACTED]
Minister van Economische Zaken

Bezoekadres
Bezuidenhoutseweg 30

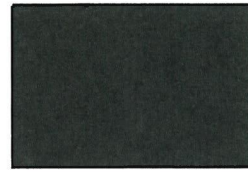
Hoofdkantoor
Bezuidenhoutseweg 30
Postbus 20101
2500 EC 's-Gravenhage

Telefoon (070) 379 89 11
Telefax (070) 347 40 81
Email ezpost@minez.nl
Website www.minez.nl

Behandeld door

[REDACTED]
Verzoeken bij beantwoording van deze brief ons kenmerk te vermelden

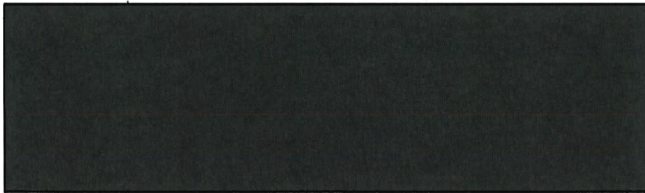

MINISTER OF ECONOMIC AFFAIRS

H.E. V.B. Khristenko
Minister of Industry and Energy
Kitaigorodskiy Prospekt, Dom 7
109074 Moscow
Russia

The Hague, 23rd January 2007

It is a pleasure for me to have the opportunity to send you the revised draft text of the Memorandum of Understanding (MoU) on energy cooperation between the Ministry of Industry and Energy of the Russian Federation and the Ministry of Economic Affairs of the Netherlands. It is the MoU as discussed in the margins of your visit at the World Gas conference in Amsterdam of June 2006 and our ministerial visit to Moscow of October 2006. This MoU aims to lay down the main goals of cooperation between our countries in the field of gas infrastructure (Nord Stream) and trade, as discussed with your deputy, [REDACTED] and [REDACTED] [REDACTED] (Gazprom) during my visit to Moscow of October 2006.

The MoU describes several objectives which could be of mutual interest for both our countries. The purpose of this MoU is to make an ambitious step in cooperation on infrastructure, access, storage, trade and knowledge development. This implies joint Russian-Dutch governmental support for opportunities for mutual investments and cooperation on the aforementioned objectives. The commercial aspects will, of course, be negotiated separately by the relevant industrial partners themselves.

As for the Dutch side, the currently relevant industrial partners ([REDACTED])

MINISTER OF ECONOMIC AFFAIRS

I hope this MoU draft meets the expectations of the Russian Government as well as the relevant Russian industrial partners. I am looking forward to your reaction to this draft text and express my willingness to discuss it with you in order to come to an agreement on a text that satisfies both of us.

Joop Wijn
Minister of Economic Affairs

Nota

Ministerie van Economische

Toestelnummer

Notanummer

ET/CSI/6041942

Medeparaaf en datum

Uitdijik bij geadresseerde

HEDEN

Informatiekopie aan

2 juni 2006

Aan
de minister

Bijlage(n)

Onderwerp

World Gas Conference

Samenvatting en conclusies

Komende maandag 5 juni begint de World Gas Conference van de International Gas Union in Amsterdam. De WGC is een driejaarlijkse conferentie waar vertegenwoordigers van 's werelds grootste (olie- en) gasbedrijven de ontwikkelingen op de gasmarkt bespreken. Daarnaast is er een expositie waar een groot aantal bedrijven de nieuwste ontwikkelingen laten zien. De conferentie loopt tot en met vrijdag en wordt afgesloten met een ministerspanel onder de titel: Gas goes Global.

U bent door de organisatie uitgenodigd om de officiële opening te verrichten. Deze begint op 5 juni om 16.00 uur. Na een het openingswoord door IGU-voorzitter [redacted] krijgt u het woord voor uw toespraak, gevolgd door Minister Khristenko.

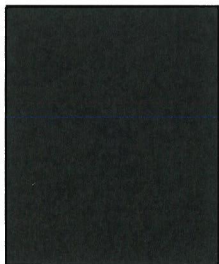
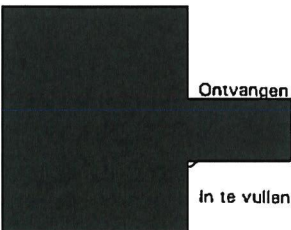
Uw speech treft u hierna aan.

Uw aanwezigheid op de openingsdag biedt een goede gelegenheid om Minister Khristeno en Gazprom CEO [redacted] te spreken over de NEGP, de Baltische pijpleiding. Deze afspraken zijn in principe geregeld, met Khristenko spreekt u kort na de officiële opening om 18.30 uur, met [redacted] is een afspraak om 22.00 uur geprikt ([redacted] komt pas in de loop van de avond aan). De organisatie zorgt voor zaal voor gesprek met Khristenko, gesprek met [redacted] vindt waarschijnlijk plaats in diens hotel.

Spreekpunten voor de gesprekken gaan hierbij. U zult bij de officiële opening en tijdens de gesprekken begeleid worden door de heren [redacted] (Dir. Energiemarkt) en [redacted] (CSI).

Ontvangen Verzonden Terugontvangen

In te vullen door Secretariaat Generaal

TOELICHTING

Minister *Khristenko* verricht samen met u de opening en is dus met u bij het officiële gedeelte (duurt van 16.00–18.00 uur), aanwezig. Na afloop spreekt eerst de heer [redacted] Khristenko. Daarna, om 18.30, heeft Khristenko tijd gereserveerd voor een gesprek met u.

Hoofdonderwerp van gesprek is ons voorstel om een MoU te sluiten om de afspraken tussen U en Gazprom's tweede man [redacted] vast te leggen. Omdat een MoU tussen gelijke partners overeengekomen moet worden, ligt het voor de hand dat niet door u en [redacted] maar door u en Khristenko te laten tekenen.

We doen er alles aan om met [redacted] Gasunie en BZ (verdragsafdeling) tot overeenstemming te komen over de tekst en deze uiterlijk 2 juni in concept naar Gazprom te sturen. [redacted]

Het memorandum of understanding legt het besprokene vast uit het gesprek met Gazprom op 12 april jl. in Den Haag. Het geeft aan dat de overheden de samenwerking op de verschillende terreinen zullen stimuleren en faciliteren. Voorts ook dat het aan de bedrijven is om concrete onderhandelingen te voeren voor eigen rekening en risico. De concept-tekst van het MoU gaat hierbij. [redacted]

- [redacted]
- **De heer** [redacted], zojuist herbenoemd als CEO van Gazprom, wordt rond 21.00 uur in Amsterdam verwacht. [redacted]

MISSION STATEMENT

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

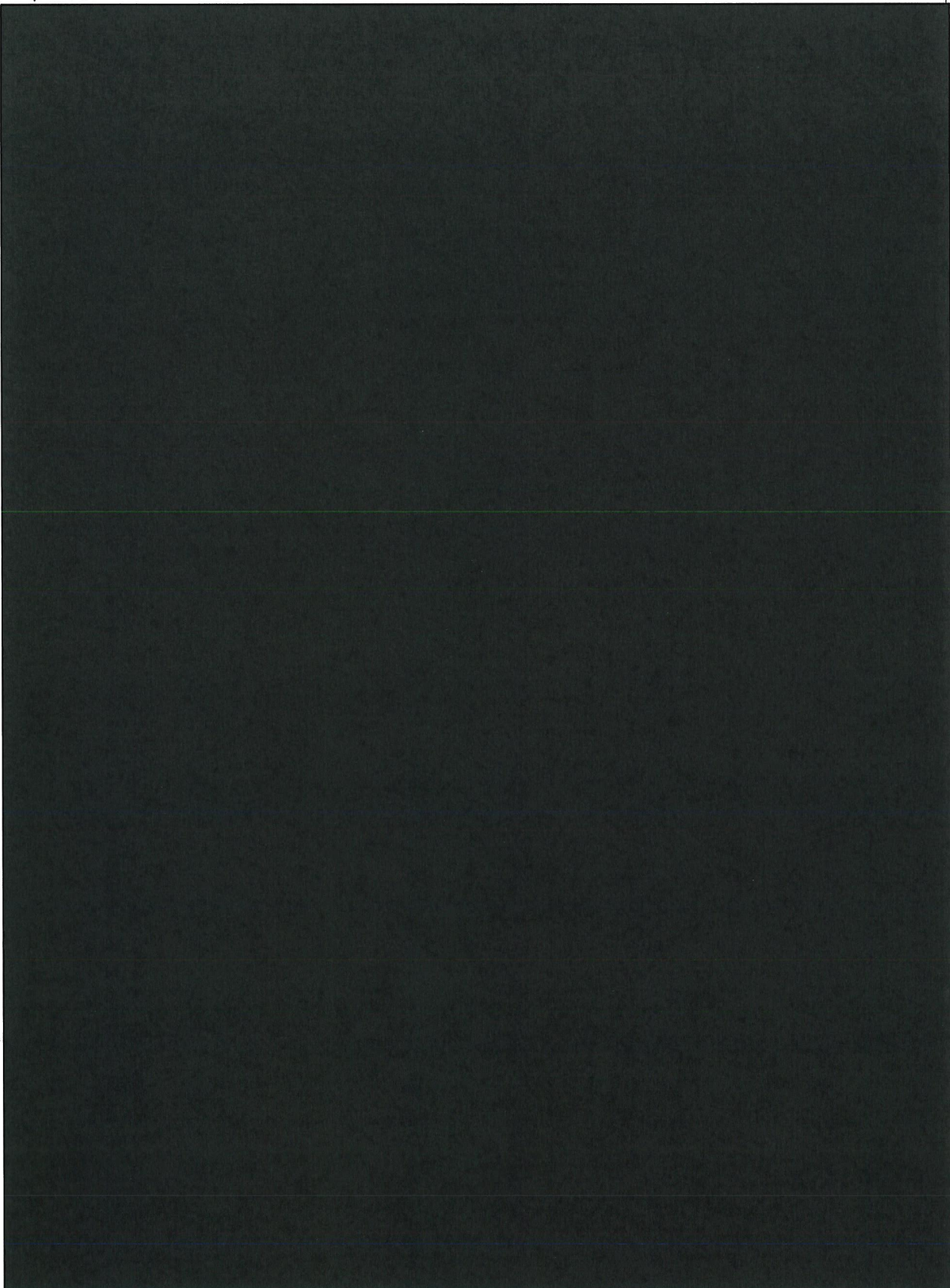
3. The economic relations with Russia in the field of energy are a priority for the Ministry of Economic Affairs. These relations have a broad scope:

[REDACTED] the strategic interest of Gasunie to participate in the Nord Stream pipeline and the cooperation in the area of energy efficiency and forms of renewable energy.

4. [REDACTED]

ALGEMENE SPREEKPUNTEN

Onderstaande algemene spreekpunten kunnen tijdens diverse gesprekken en bijeenkomsten worden opgebracht, naast de specifieke spreekpunten.

27-10-2012

WOENSDAG 6 JUNI

Gesprek met dhr Khristenko, Minister van Industrie en Energie van de Russische Federatie

Tijd: 11.30 uur

Locatie: Ministry of Industry and Energy

Aanwezig: MEZ, DGBEB [redacted], Ambassadeur [redacted]

Cadeau: Royal Delft Blue earthenware herring dish

Doel

[redacted]

Spreekpunten

[redacted]

Achtergrondinformatie

[Redacted text block]

[Redacted text block]

[Redacted text block]

20-10-2012

WOENSDAG 6 JUNI

Gesprek met dhr [REDACTED], Bestuursvoorzitter GAZPROM

Tijd: n.t.b.

Locatie: Gazprom

Gespreksdoelen:

- promotie deelname Gasunie aan Nordstream

20-10-2017

WOENSDAG 6 JUNI

Gesprek met dhr [REDACTED] Bestuursvoorzitter GAZPROM

Tijd: n.t.b.

Locatie: Gazprom

Aanwezig: MEZ, DGBEB [REDACTED]

Cadeau: Royal Begeer Silver cufflinks (tulips)

Doel

- Kennismaking
- Bespreking stand van zaken deelname Gasunie in de Noord-Europese Gas Pijpleiding (NEGP) ook wel Nordstream en deelname Gazprom in BBL pijpleiding naar VK.

[REDACTED]

Spreekpunten

[REDACTED]

[REDACTED]

2009-10-2012

[REDACTED]

[REDACTED]

[REDACTED]

Achtergrondinformatie

[Redacted]

Samenwerking Gazprom-Gasunie in het kader van (o.a.) NEGP

- Is er al vele jaren. Beperkt importcontract [Redacted] Verder samenwerking in Energy Delta Institute, in Groningen, waar ook mensen van Gazprom worden opgeleid.
- Gasunie is geïnteresseerd in deelname in Noord Europese Gas Pijpleiding (NEGP) door de Oostzee. Maakt kans groter dat meer Russisch gas naar NL stroomt en via NL naar Verenigd Koninkrijk.
- Huidige aandeelhouders in het consortium dat de NEGP/Nordstream pijpleiding bestuurt: Gazprom 51%, E.On 24,5% en BASF (24,5%). De bestuursvoorzitter [Redacted] de vrml. Bondskanselier.

[Redacted]

[Redacted]

[Redacted]

Algemene informatie: energie kengetallen

Energie is in Rusland goed voor 25% van het bruto nationaal product (2004: \$589 mrd.) en voor tweederde van de Russische exportopbrengsten. Dit belang is de afgelopen tijd door de hoge olieprijsen vergroot: elke stijging van de olieprijs met \$1 levert de Russen \$ 1,4 mrd. op. Overigens zorgt de sector maar voor 1% van de werkgelegenheid.

Gas

- Rusland is op afstand het grootste gasland ter wereld: de reserves zijn tweemaal zo groot als die van Iran, ongeveer 47.500 mrd. m³. Ter vergelijking: Nederland heeft nog ongeveer 1.500 mrd. m³. Vorig jaar was de productie 634 mrd. m³ (NL: ca 80 mrd. m³), een gasproductie die volgens de eigen gasstrategie tot 2010 met 1,3% per jaar zou moeten stijgen.
  - Energiereus Gazprom produceert 90% van het Russische aardgas en runt het gasleidingnet. Gas produceren en verkopen kan alleen maar in samenwerking met Gazprom, aan wie het geproduceerde gas verkocht moet worden en die het vervolgens vervoert en exporteert.
-